STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 09266

GABRI UN DI FROYEN

David Pinski

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

דוד פינסקי

גאַבּרי און די פֿרויען

אין בוך־פאָרם ערשיענענע ווערק פון דוד פינסקי.

דראמען:

אייזיק שעפטעל.

די מוטער.

פאמיליע צבי.

יענקעל דער שמיעד.

גאַברי און די פרויען.

מיט זיעגערפאַהנען.

דער פרעמדער (דער אייביגער איד).

דער שטומער משיח.

ערצעהלונגען:

צוויי בענד.

נייע ערצעהלונגען.

דאָס אידישע דראמא

(איין אַבהאַנדלונג.)

דוד פינסקי

גאַברי און די פרויען

א שפיעל אין דריי אקטען
און פיער סצענען.

נייע אויפלאגע

פערלאג „נייע ביהנע“
ניו יאָרק
1916

Copyright, by David Pinski, 1916

פערזאָנען:

גאברי.
גאאיל.
די קליינע.
לעם.
דער פאָטער.
די מוטער.

ציים און אָרט: ווען עס איז און וואו עס איז.

ערסטער אַקט

ערסטע סצענע.

(אַ בלומען־פּלאַץ אין אַ פּאַרק. אין מיטען אַ גרויסע, רונדע בלומען־קלומבע, אין וועלכער די פערשיעדענסטע בלומען זיינען אויסגעזעצט נאָך פערשיעדענע פיגורען און צייכנונגען. רעכטס און לינקס, פאָרנט און הינטען, פיהרען צו דער קלומבע פיער שטראַהלען־וועגען. די גראָז־ערד, וועלכע זיי שליעסען איין, ענדיגט זיך ביים וועג, וועלכער געהט אַרום דער קלומבע, האַלברונד, אַרומגעשטעלט מיט הויכע האָרטענזיעס־קוסטען. די זייטען פון די וועגען זיינען אויך בעזעצט מיט הויכע אַרומגעשאָרענע קוסטען. ווייט הינטען שטעהט אַ בלומען־הויז מיט אַ גלעזערנעם דאַך און גלעזערנע ווענד. די גראָז־ערד פאַר דעם בלומענהויז איז אויסגעזעצט מיט קליינע גרופּען פון פערשיעדענפאַרביגע בלומען.)

לעם (אַ יונגער אַרבייטער פון אַ יאָהר זיעבצעהן, מיט אַ לאַנגער נאָז צווישען אויגעצויגענע ליים־פאַרביגע באַקען, אין אַ גראָבען לייווענטענעם העמד און גראָבע לייווענטענע הויזען, שטעהט ביי דער פאָרנסטער וואַנד פון דעם בלומענהויז, בעשעפטיגט מיט די דאָרט איינגעפלאַנצטע בלומען און זינגט אין האַלבען קול, פויל און שלעפּעדיג):

בלומען, בלומען אומעטום,\
וואו איך קעהר און ווענד מיך;\
שכור ווער איך פון דעם דופט,\
זייער פראַכט פערבלענדט מיך.

רויזען, ליליען, נעגעלעך,\
טיולפּען און יאַסמינען...\
רויט און וויים און בלוי און גאָלד —\
עס פערגעהן די זינען.

דער פּאָטער (אַ מאַן פון אַ יאָהר פופציג מיט אַ גרויסען באָרד און געדיכטע וואָנצען, אין וועלכע עס זייגען שוין פאַראַן אַ סך גרויע האָר, אין אַ דינעם לייוועגטענעם העמד און דינע זומער־הויזען, וועלכע זייגען אריינגערוקט אין הויכע שטיפעל, מיט אַ גרויסען שטרויענעם פאַרמערהוט אויפ׳ן קאָפּ, קומט אָן פון דעם פאָרנסטען וועג רעכטס, שטאַרק אויפגערעגט און שרייט צו לעמ׳ען): העי דו, דיך זוך איך!

לעם (דערזינגענדיג גראָד די לעצטע ווערטער, שרייט צוריק): איך האָב מיך נישט בעהאלטען.

דער פּאָטער: זאָלסט זיך מיר נישט ווערטלען. דו וועסט שוין כאַפּען ביי מיר גענוג אַזוי אויך. לאָז אָב דיין אַרבייט און קום נעהענטער צו מיר. איך דאַרף צו דיר נישט שרייען.

לעם (לאָזט אָב זיין אַרבייט, נישט ווילענדיג, און ווענדט זיך לאַנגזאַם צום געהן, אונטערזינגענדיג אונטער דער נאָז. מען הערט נאָך די פאָלגענדע ווערטער פון דעם ליעד):

וועלכע ליעב איך, וויים איך נִיט,
׳ך חיות מיך מיט אַלע...

דער פּאָטער: געה שנעלער, זאָג איך דיר, און קום און גיב מיר ענטפער.

לעם (צוקומענדיג נעהנטער): ענטפער? איך? איהר האָט ביי מיר דאָך גאָרנישט נישט געפרעגט.

דער פּאָטער (אַ שפּריוז טהוענדיג איהם אנטקעגען, מיט כעס): דו וועסט שוין גלייך הערען. — און ברייננ מיך נישט ארויס פון געדולד! דאָס האָסטו דיר פאַר דיינע רעד! (פּאַטשט איהם.)

ל ע ם (כאַפּט זיך פאַר דער באַק, אַ ביסעל איבערראַשט): איז דאָס די פראַגע? דאַרף איך דאַרויף ענטפערען?

ד ע ר פ אָ ט ע ר: קריגסט גלייך נאָך איינעם, און ווערסט נאָך מעהר געשלאָגען. זאָג מיר, וואָס ווייסטו פון גאאיל׳ן און גאברי׳ן?

ל ע ם: פון גאאיל׳ן און גאברי׳ן?

ד ע ר פ אָ ט ע ר: פון גאאיל׳ן און גאברי׳ן, יאָ! דו האָסט עס געהערט! זאָג מיר, וואָס ווייסטו?

ל ע ם: וואָס איך וויים?

ד ע ר פ אָ ט ע ר: יאָ, וואָס דו ווייסט! וואָס דו ווייסט!

ל ע ם: וויים איך וואָס? וואָס וויים איך? איך וויים דען וואָס?

ד ע ר פ אָ ט ע ר: אין דעם פינסטערען קעלער וועל איך דיך איינשליעסען, און דו וועסט ביי מיר צופוילט ווערען ליעגענדיג דאָרטען. איך וועל דיר אָנטון אַלע צרות און ענויים! דו וועסט מיך געדיינקען, וואַרט! דו ווילסט מיר נישט זאָגען, מאַכסט זיך תמעוואַטע, אָבער איך וויים שוין פון אַלץ. דו ביזט געוועזען זייער גאַנצער שליח, זייער צעטעל־טרעגער. זייער גאַנצער צונויפ־ברייננגער ביזטו געוועזען! זאָלסט מיר גלייך זאָגען, האָסטו ארומ־געטראָגען צעטלעך צווישען זיי? זאָלסט דיך נישט דערוועגען צו לייקענען! איך וועל דיך שלאָגען און ממית׳ן.

ל ע ם: האָב איך דען עפּעס געלייקענט? האָב איך דען געזאָגט, אַז נישט?

ד ע ר פ אָ ט ע ר: אהאָ, האָסט יאָ געטראָגען? האָסט

יא געטראגען! טיק נא דיר זשע איין אויפגאב אויף דיין שכר הליכה. (רייסט איהם פאר דאס האר און שלאגט איהם.)

לעם: איך לייקען! איך לייקען!

דער פאטער: דו לייקענסט! וואס לייקענסטו? דו לייקענסט, אז דו האסט געטראגען צעטעלעך צווישען זיי? אז דו האסט געהאלפען צוזאמענפארען מיין טאכטער, די טאכטער פון דיין בעל־הבית, מיט דעם עלענדען קנעכט? וואס לייקענסטו, וואס?

לעם: איך לייקען גארנישט, אבער איהר רייסט מיך פאר די האר...

דער פאטער: איך וועל דיר נאך די צונג אויך ארויסרייסען, די פיס וועל איך דיר אבשלאגען, די הענד וועל איך דיר אויסדרעהען...

לעם (וויינעריש): א שיינער תכלית וועט פון מיר ווערען.

דער פאטער: דו וועסט ווּיסען, ווי אבצוטון אזעלכע מעשים הינטער מיין רוקען. — זאג מיר, וואו פלעגען זיי זיך צונויפקומען, מיין טאכטער מיט'ן קנעכט?

לעם: וואו זיי פלעגען זיך טרעפען.

דער פאטער: איז דאס אפשר איין ענטפער? דו ווילסט מיך נאך מאכען צום נאר? זאלסט מיר רעדען קלארע דיבורים! זאג מיר, וואו.

לעם: איך האב געענטפערט קלאר. איינמאל האב איך זיי געזעהן אין דעם הויכען קארן, איין אנדערס מאל ביים זוים פון וואלד, און צווישען די קוסטען, דארטען, וואו זיי זיינען גע־

דיכטער, און אויך הינטער דעם שטאַל, ווען איהר זייט געוועזען בעשעפטיגט אין פעלד.

ד ע ר פ אַ ט ע ר : זאָל דיך!... דאָס ביזטו אַלץ געוועזען דער צוגויספיהרער? דאָס האָסטו זיי צוגעשטעלט, וואו זיי דאַרפען יעדעס מאָל זיך טרעפען!

ל ע ם : וואָס האָב איך געוואוסט? זיי האָבען מיך געשיקט און איך בין געגאַנגען. פון וואַנען זאָל איך וויסען, אז איהר ווייסט דערפון נישט?

ד ע ר פ אַ ט ע ר : זיי האָבען דיר דאָך מסתמא אָנגעזאָגט, דו זאָלסט קיינעם נישט דערצעהלען. ווי אַזוי האָסטו געקאָנט בעהאַלטען פון מיר אַזאַ זאַך? דו שטיק נבפה, דו! דו וואָרים! דו עגדים! דו פיפערנאָטער!

ד י מ ו ט ע ר (אַ פרוי פון עטליכע און פיערציג, לייכט אָנגעטאָן אין אַ ציצענעם קלייד און בלוזע, מיט אַ ווייסען לייווענטענעם זון־הוט אויפ'ן קאָפ, קומט געאיילט אויף דעמזעלבען וועג, וואָס פריער דער פאָטער, אין גרויסער אויפרעגונג) : איז עס טאַקע אמת? פלעגען זיי זיך טאַקע טרעפען? דאָס שטיק אונגליק איז געוועזען זייער צווישענטרעגער?

ד ע ר פ אַ ט ע ר : אמת, אמת, אַלץ אמת! דאָס האָסטו אַזוי אויפגעפאַסט! ווען די אַלטע האַלב־בלינדע דיענסט וואָלט עס נישט געוואָהר געוואָרען... און ווער ווייס, אפשר וועלען מיר שוין סיי ווי סיי באַלד דאַרפען ניאַנטשען זיך מיט'ן קינד פון אונזער אמאָליגען אויפזעהער.

ד י מ ו ט ע ר : איך האָב אויפגעפאַסט אַזוי פיעל, וויפיעל דו. איך זיץ אויך נישט לעדיג און האָב אַנדערע מלאכות

ווי נאָר נאָכצוקוקען, וואוהין דיין טאָכטער געהט. אָבער דאָס שטיק פורעניות — צורייסען דארף מען עם אויף שטיקער, ווען נישט ער...

דער פאָטער: ער וועט שוין ביי מיר קריגען זיין לוין. (צו לעם'ען.) וואו איז זי אצינד, וואו? וואו שטעקט זי אצינד מיט'ן קנעכט? זי איז שוין לאַנג אוועק פון דער היים, און דו מוזט דאָך וויסען, וואו זיי האָבען אָבגערעדט. דו זאָג מיר אָדער איך צורייב דיך אויף אש. (גיט איהם אַ שטויס.)

די מוטער (גיט איהם אַ שטויס): אָדערן וועל איך פון דיר ציהען! די נשמה וועל איך פון דיר ארויסזיצען! קרעפירען וועסטו ביי מיר פון הונגער! זאָלסט שוין זאָגען, וואו זי איז!

דער פאָטער (שטויסט איהם): זאָלסט מיר שוין רעדען!

די מוטער (שטויסט איהם): שטומען וועט ער! זעה, ווי ער קוקט אונז אָן, ווי ער וואָלט נישט פערשטאַנען, וואָס מען רעדט צו איהם.

דער פאָטער: דו זאָגסט צו ניין?

לעם: וואָס זאָל איך זאָגען?

די מוטער: זעהסט, וואָס זאָל ער זאָגען, וואָס!

דער פאָטער: זאָלסט מיר זאָגען, וואו זיי זיינען.

לעם: איך ווייס נישט, צו איך ווייס עס?

דער פאָטער: וואָס זיינען דאָס פאַר אַ ווערטער?

די מוטער: קאָנסטו איהם נישט מאַכען, ער זאָל דייטליכער רעדען?

דער פּאַטער: דאָס וועל איך אָבער גלייך.

לעם: אַז זיי רעדען אָב איינס, מיינען זיי עפּעס אַנדערס. ווען זיי זאָגען צו טרעפען זיך ביי די קוסטען, מיינען זיי גאָר דעם קאָרן. יעדעס מאָל מאַכען זיי אָב צווישען זיך עפּעס אַנדערס, און קיינמאָל זיינען זיי נישט דאָרטען, וואו איך האָב איהם אָדער איהר אָנגעזאָגט צו זיין.

די מוטער: זעהסט, ער איז דאָך געוועזען זייער...

דער פּאַטער: וואָס אַרט דיך, ער וועט שוין זיינס האָבען. דו זאָג מיר נאָר, וואו האָבען זיי זיך היינט געדאַרפט טרעפען?

לעם: ביים שייער.

דער פּאַטער: און דאָס זאָל בעדייטען?

לעם: דאָס ווייס איך נישט.

דער פּאַטער: איך וועל דיך מאַכען צו רעדען.

לעם: דאָס האָב איך קיינמאָל נישט געוואוסט.

די מוטער: דו וועסט עס גלייך דערוויסען.

דער פּאַטער: איך טרייב דיך אַוועק פון מיין הויף, קרעפּירען זאָלסטו ווי אַ הונד. אָבער צוערשט וועסטו נאָך פינ־סטערען ביי מיר אין קעלער, וואַרט! — וואָס טוען זיי, ווען זיי קומען זיך צונויף?

די מוטער: האָסטו זיי געזעהן צוזאַמען? ווי האָסטו זיי געזעהן? ווי שטעהען זיי? ווי זיצען זיי? ווי—ווי...

לעם: איך האָב מיך קיינמאָל צו זיי נישט צוגעקוקט.

די מוטער: פון איהם וועסטו שוין קיין זאַך נישט דער־געהן. פאַר וואָס נעהמסטו זיך נישט צו איהם?

דער פּאַטער (שלאָגענדיג איהם): דעם אמת זאָלסטו מיר זאָגען! דעם אמת! דעם אמת!

די מוטער (שלאָגנדיג): דאָ האָסטו דיר פאַר אַלע דיינע שליחות! דאָ וועסטו וויסען, ווי צו זיין אַ צונויפברייננגער און אַ צוזאַמענפּאַרער!

דער פּאַטער: דאָס איז דיר אַלץ איין אויפגאַב, עס וועט נאָך קומען מעהר און ערגער.

די מוטער: מאַנסט דיר שוין אַליין גראָבען אַ קבר, און וואָס טיעפער. אַ לעבעדיגען וועלען מיר דיך בעגראָבען.

דער פּאַטער: און יעצט מוזען מיר לויפען זוכען זיי.

די מוטער: פון אונטער דער ערד אפילו אויסזוכען זיי.

דער פּאַטער: איך אין איין זייט און דו —

די מוטער: איך לויף דאָך צום שייער.

דער פּאַטער: לויף איך צום וואלד. (צו לעמ'ען.) און דו זאָלסט מיר אויך לויפען זוכען זיי. און געפינסטו זיי, זאָלסטו גאָרנישט זאָגען, נאָר קומען און רופען מיך.

די מוטער: און מיך.

דער פּאַטער: איך לויף צום וואלד.

די מוטער: און איך צום שייער.

דער פּאַטער: גלייך זאָלסטו מיר לויפען.

לעם: איך האָב בלומען דאָרטען געלאָזען ליעגען. עטליכע היאצינטען.

דער פּאַטער: לאָז די בלומען.

די מוטער: זיי וועלען שוין וואקסען אָהן דיר.

דער פאַטער: לויפען זאָלסטו מיר. — איך לויף צום וואַלד. (איילט אַוועק לינקס פאָרנט.)

די מוטער: און איך צום שייער. (צו לעם'ען.) טראָג דיך, הערסטו! (איילט אַוועק רעכטס הינטען.)

לעם (בעטאַפּט זיך די גליעדער, דעם קאָפּ, פּרובט זיך, צו זיצען אויף די ציינער פעסט אין מויל, און שאָקעלט מיט'ן קאָפּ): איך וואָלט געוועזען אַ בעלן צו וויסען, וויפיעל קלעפּ איך האָב געקראָגען. עך—עך... אָך—אָך—אָך... אַך—אַך—אַך... זיי האָבען דאָרטען אַ גוטע צייט און איך האָב קלעפּ. — געפינט מען זיי אָבער, וועלען זיי אויך האָבען. עך—עך—עך... אָך—אָך—אָך... וואו געהט מען זיי זוכען? (טויטעלט מיט'ן פינגער צו אַלע פיער וועגען, ווי ער וואָלט געוואָרפען גורל. דער פינגער בלייבט שטעהן נאָך פאָרנט רעכטס, און ער געהט אַוועק אַהין. אַ ווייַלע איז דער פּלאַץ לעדיג. באַלד שפּרינגט ארויס פון הינטער דעם בלומען־הויז מיט געלעכטער גאַ איל, אַ יונג מיידעל פון אַ יאָהר נײַנצעהן, לייכט זומערדיג אָנגעטאָן, דעם צאָפּ אַראָבגעלאָזען, אַ גרויסען לייווענטענעם זון־הוט אין האַנד, און לויפט איבער'ן גראָז צו דער קלומבע. הינטער איהר יאָגט זיך גאַברי, אַ יונגער מאַן פון אַ יאָהר פינף און צוואַנציג מיט אַ קליינעם בלאָנדען בערדעל, אין אַ ווייסען זומער־העמד, לייכטע הויזען אין הויכע שטיפעל און שטרויענעם הוט.)

גאַאיל (מיט איין איינגעהאַלטענער שטימע, לויפענדיג און לאַכענדיג): דו וועסט מיך נישט כאַפּען! דו וועסט מיך נישט כאַפּען!

גאַברי (נאָך איהר, אויך מיט איין איינגעהאַלטענער שטימע): איך וועל דיך שוין! איך וועל דיך שוין! (זיי לויפען אַרום דער קלומבע.)

גאאיל: דו וועסט מיך נישט! דו וועסט מיך נישט!

גאברי: נאך א שפרונג, און איינס—צוויי—דריי — און אט ביזטו שוין...

גאאיל (דרעהט זיך ארויס ביי איהם פון האנד): אהא — האהאהא — האסט נאך נישט! האסט נאך נישט!

גאברי: איך וועל דיך שוין — איך וועל — אט ביזטו שוין אין מיינע — (ער כאפט זי, נעהמט זי ליידענשאפטליך ארום פון הינטען און בעדעקט זי מיט פייערדיגע קושען, איבערבויגענדיג איהר קאפ צו זיך. א ווייל בלייבען זיי שטעהן גאנץ פערגליווערט אין א קוש.)

גאאיל (אברייסענדיג זיך פון גאברי'ן, לאכענדיג): האסט מיך אבער נישט אזוי שנעל געכאפט.

גאברי: אבער דאך.

גאאיל: עטש, עטש, איך לויף בעסער פאר דיר.

גאברי: אבער איך האב דיך דאך געכאפט.

גאאיל: עטש, עטש, איך לויף בעסער פאר דיר.

גאברי: און אפשר האב איך גארנישט געוואלט דיך אזוי שנעל כאפען?

גאאיל: אוהום!

גאברי: איך האב ליעב געהאט דיין הארציג לאכען אין דיין לויפען, און האב ליעב געהאט דיין שטימע אין דיין לויפען. דאס איז זיסער מיר געוועזען ווי מוזיק, און איך האב געוואוסט, אז וואס לייגער מיר וועלען לויפען, אלץ זיסער וועט אונז זיין דער קוש ביים כאפען.

גאאיל (לאכט הארציג): און איך האב געפיהלט פון וויטען שוין דיינע הענד ארום מיר, און מיר איז געוועזען אזוי

ווארם פון דער בעריהרונג. און דו האָסט מיך געכאַפּט, ווײַל איך האָב דיך אזוי געפיהלט.

גאַבּרי: און דיינע באַקען ברענען יעצט אזוי, און דיינע אויגען גליהען, און מיין אָטעם שטאָקט... דו הערסט, איך קאָן שוין באַלד נישט רעדען.

גאַאיל (שטיפעריש): ביזט מיד אזוי פון לויפען.

גאַבּרי: פון לויפען? איך מיד? דאַן דאַרף דאָס לויפען לאַנג לאַנג געדויערן. איך ווער נישט אזוי שנעל מיד. גרייף אָן מיינע מוסקולען, זיי זיינען ווי פון אייזען. זיי קאָנען לאַנג וואָס אריבערטראָגען. (ווייך און צאַרט.) אָבער מיין הארץ קלאַפּט פון דיין נאָהנטקייט, דאָס פייער פון דיינע באַקען ברענט אין מיין בלוט. — קום לאָמיר אונז צוזעצען, דאָ הינטער דעם האָרטענ-זיעם-קוסט. — — אזוי־וי־וי. (זיי זעצען זיך רעכטס.) דעם קאָפּ לעג איך אוועק ביי דיר אויף דער ברוסט, אזוי־וי־וי — און איך מאַך צו די אויגען, און דו בויג איבער דיין קאָפּ איבער מיר, און טראָג מיר צו דיינע ליפען. שטיל, שטיל. (זיי גיעסען זיך צונויף אין אַ קוש.) ווי אַ שטילער שאָטען שוועבט איבער מיר, און איך פיהל דיך מיט אלע מיינע אברים. ווי זיס דיין אָטעם איז. איך פיהל דאָס שטראַהלענדיגע גליק, וואָס שוועבט איבער דיין רייצענ-דען פנים'על, אין הארצען טיעף דרינגט מיר אריין דיין שמייכעל... דו! דו!... דו שווייגסט און קוסט מיך מיט די אויגען.

גאַאיל (לעגט צו איהם שטיל צו איהרע ליפען).

גאַבּרי: דיינע ליפען זיינען פאַר מיר געוועזען יעצט איין איבעררּאַשונג, און דורך מיינע גליעדער איז עס דורכגעלאָפען ווי אַ בליץ.

גאַאיל: דו, ליעבער...

גאבריי: ניין, רעד נישט. איך ליעב אצינד דיין שטיל־קייט. לאז מיך אליין רעדען. איך רעד און הער דיין שטילקייט. דו עטעמסט זי ארום פון זיך, און אין איהר איז איינגעוויקעלט דיין גאנצע ליעבע, און זי צוגיעסט זיך איבער מיר, שוועבט אי־בער מיר, טראגט זיך ווי א ווארמער, ווארמער הויך.

גאאיל (גאנץ שטיל): דו, ליעבער...

גאבריי (דריקט זיך צו איהר): דאס איז געוועזען שטילער ווי די שטילקייט. דאס איז געוועזען גוט. רעד צו מיר מעהר אזוי... רעד צו מיר מעהר אזוי...

גאאיל (גאנץ שטיל, קוים ארויסאטמענדיג די ווערטער): דו ליעבער! ליעבער, ליעבער... איך קאן נישט רעדען... איך קאן נישט רעדען... הערסטו ווי מיין הארץ קלאפט? דאס וויל צושפרונגען ווערען פאר גרויס גליק און ליעבע. (זי דריקט זיך צו איהם צו מיט די ליפען.) און יעצט ווערט מיין הארץ שטיל, שטיל.

גאבריי: יא, שטיל, שטיל. שטיל ווי יענער ערסטער בליק פון דיינע הארציג־שעמעוודיגע אויגען, אז ווען איך האב דער־קאנט, אז דו ליעבסט מיך. יעצט זעה איך איהם ווידער און לעב איהם ווידער איבער. איך זעה דעם ברונען און ארום איהם אלע פעלדארבייטער און פעלדארבייטערקעס, און דו קומסט־צו, אי־בערצובריינגען מיר די לעצטע שליחות פון דיין טאטען.

גאאיל: און דו, גנב'ל, האסט מיך נאך געפרעגט, צי האט גאר דער טאטע נישט געהאט קיין אנדערן צו שיקען?

גאבריי: דיין בליק איז מיר געוועזען די ערסטע בשורה פון דיין ליעבע, און איך האב געוואלט א צווייטע אין דעם אויפ־פלאקערען פון דיינע באקען.

גאאיל: יאָ, איך בין רויט געוואָרען ווי צונטער, און איך האָב מיך שיער נישט צואווײנט.

גאברי: די פּערעלעך אין דיינע אויגען האָבען מיר אין גאַנצען ארויסגעגעבען דיין סוד.

גאאיל: און אין דיינע אויגען האָט גלייך אויפגעבליצט דער זיעגער.

גאברי: און די אונענדליך־גרויסע פרייד.

גאאיל: פון דיינע בליקען האָב איך דיין ליעבע נישט דערקאָנט. מיר האָט זיך געדאַכט, אַז דו לאַכסט מיך אויס.

גאברי: און דו ביזט נאָך רויטער געוואָרען, און מיין נשמה האָט געלאַכט און געשריען און געיויכצט!

גאאיל (דריקענדיג איהם צו זיך): או—ו—ו—ו! (קוקט איהם אָן מיט אַ גליקליכען שמייכעל.)

אַ קורץ שווייגען.

גאאיל (שטיל מיט לאַסקע): צום וויפיעלטען מאָל רעדען מיר דאָס איבער?

גאברי: צום וויפיעלטען מאָל? האָבען מיר וועגען דעם ווען גערעדט? און מיט די זעלבע ווערטער? דאָס איז מיר ניי, ווי יעדער קוס פון דיינע ליפּען, און רעדען מיר וועגען דעם, לעב איך עס אויף איבער. עס איז מיר אַלץ, ווי אַ לאַנגער, לאַנגער טאָג. אַ טאָג, אין וועלכען די לייכטענדיגע, לאַכענדיגע זון איז אויף קיין רגע נישט אָבגעטראָטען פון דעם הימעל, און מיין נשמה האָט אויף קיין אויגענבליק נישט אויפגעהערט צו יויכצען.

גאאיל: מיין ליעבער, ליעבער... ווען נור מיינע עלטערן...

גאברי (זעצט זיך ראַש אויף): דיינע עלטערן!

גאַיל: יאָ, ווען זיי וואָלטען נור נישט —

גאַבריִ: דעם וואָלקען אויף אונזער הימעל פערגעס איך גאָר צו אָפּט. (קוקט זיך אַרום.) ווען זיי געפינען אונז דאָ...

גאַיל: אוי, וואָלט עס געוועזען...

גאַבריִ: דו ציטערסט?

גאַיל: יאָ. איך ציטער אין יעדעם אבר.

גאַבריִ: וואָלטען זיי אונז איינמאָל פאַר אַלעמאָל ענט־דעקט...

גאַיל: בעהיט אונז גאָט!

גאַבריִ: איינמאָל וועט די זאַך דאָך מוזען געשעהן.

גאַיל: וואָס שפּעטער... וואָס שפּעטער...

גאַבריִ (לעגט ווידער אַוועק זיין קאָפּ אויף איהר ברוסט): יאָ, וואָס שפּעטער. און דערווייל וועלען מיר געניסען אונזער ליעבע אין איהר גאַנצער פולקייט און איהר גאַנצער זיסקייט, און רעדען וועלען מיר פון נעכטען, פון אַלע די פערגאַנגענע נעכטענס, און דערמאָנען וועלען מיר אונז יעדען געגעבענעם קוס, יעדע דורכ־געלעבטע לאַסקע, און רייכער וועלען מיר מאַכען דאָס היינט.

גאַיל: יאָ, יאָ. אָבער איך פערגעס די עלטערן און טראַכט וועגען אונזער גאַנץ לעבען. איך וויל רייכער מאַכען אונזער היינט מיט דער וויטסטער צוקונפט.

גאַבריִ: און אז דו פערגעסט נישט די עלטערן?

גאַיל (זיפצט אויף).

גאַבריִ: טראַכטסטו דאַן פון צושיעדען ווערען?

גאַיל: ווען איך טראַכט וועגען די עלטערן, וויין איך

אַ סך. און דו טראַכסט גאָר קיינמאָל נישט וועגען זיי? טראַכסט גאָרנישט וועגען אונזער צוקונפט?

גאַבריִ: איך שרעק מיך פאַר איהר נישט. זאָל קומען, וואָס זאָל קומען. ווען דו זאָלסט נור זיין שטאַרק.

גאַאיל (זיפצט).

גאַבריִ: דו זיפצסט? — יאָ, הם. — ניין, ניין, לאָמיר אונז דאָס היינט נישט פערשטערען. אַ קוס! אַ קוס אויף גיך!

גאַאיל (בויגט זיך איבער איהם איבער, און זיי גיעסען זיך צונויף אין אַ קוס).

לעם (קומט אָן אויף דעם זעלבען וועג, אויף וועלכען ער איז אַוועק): עך—עך—עך... אָך—אָך—אָך...

זיי (שפרינגען אויף).

לעם (קוקט זיי איבעראַשט אָן): זעה, איהר זייט גאָר דאָ? און מען זוכט אייך אַרום שדים ווייסען וואו.

גאַאיל (מיט שרעק): מען זוכט אַרום?

גאַבריִ: ווער זוכט אַרום?

לעם: ווער? דער טאַטע, די מאַמע.

גאַאיל: דער טאַטע! די מאַמע! זיי האָבען זיך דער־וואוסט?! ווי אַזוי האָבען זיי...

לעם: וואָס מאַכט עס אויס, ווי אַזוי. זיי ווייסען שוין, און דאָס איז אַלץ. (צו גאַבריִ'ן.) און דו געה בעסער אַוועק פון דאַנען. מען וועט דיך נאָך דאָ געפינען.

גאַבריִ: איך קאָן נישט אַזוי. מיר דאַרפען נאָך וואָס בערעדען. דו שטעה און היט, צו עמיץ קומט.

לעם: אזוי גאר? געפין איך אייך, דארף איך עס גלייך אנזאגען דעם בעל הבית אדער דער בעל־הבית׳טע.

גאאיל: אוי, דאס וועסטו דאך נישט!

גאברי: דו ווילסט דאך מיך נישט האבען פאר א שונא.

לעם: דער בעל הבית האט מיך שוין געשלאגען, און די בעל הבית׳טע האט מיך שוין געשלאגען, און דער בעל הבית וועט מיך נאך שלאגען, און די בעל הבית׳טע וועט מיך נאך שלאגען, און זיי טרייבען מיך אוועק פון הויף, און פינסטערן וועל איך אין קעלער, און איך דארף מיר שוין גראבען א קבר...

גאברי: דו שרעק זיך נישט, איך נעם דיך אין מיין שוץ.

לעם: דו ווילסט געשלאגען ווערען פאר צווייען? דאס וואלט מיך שוין נישט געארט.

גאברי: דו געה און היט, שטעה שמירה, און זארג נישט פאר דאס, וואס וועט זיין מיט דיר.

לעם: דאס איז לייכט געזאגט. דערווייל טוט מיר דער רוקען וועה.

גאאיל: לעם, טייערינקער, געה, געה...

לעם: וואוהין זאל איך געהן? זיי קאנען אנקומען פון אלע זייטען. און ווי קאן איך מיך צורייסען אויף אלע זייטען?

גאברי: געה ארום, געה אין קרייז.

לעם: און בין איך דא, וועלען זיי אנקומען פון דארטען, און בין איך דארטען....

גאברי (שטרענג): דו געה...

לעם:ווארט, איך קריך ארויף אויף יענעם עפעלבוים. פון דארטען קאן איך זעהן און הערען...

גאַברי: נור צו אונזער אָרט ווער טויב און בלינד.

לעם: די בעל הבית'טע זאָגט שוין לאַנג, אַז איך זעה נישט, וואָס עס טוט זיך אונטער מיין נאָז. אַז מען האָט אַזאַ גרויסע נאָז ווי איך, ווי קאָן מען עפּיס זעהן, וואָס אונטער איהר טוט זיך?

גאַברי: געה שוין, געה!

לעם: זאָג בעסער, קריך שוין, קריך! אַ נו, קום גיב מיר נור דעם ערסטען הייב.

גאַברי (געהט מיט לעם'ען נאָך רעכטס).

לעם (קלעטערענדיג): קוקט נישט, גאַאיל, קוקט נישט, איך שעם מיך. — איין אויסגעצייכענטער אָרט. דערווייל'ע וועל איך נאַשען איין עפּעל. — אום—ם—ם, אַ זויערער. איך קריג אַ בויך־וועהטאָג.

גאַברי (אָנקומענדיג צוריק): דו זיץ דאָרטען און שטום.

לעם (עסענדיג): מו—הו—ם—ם, ווי אַ פיש.

גאַברי (צו גאַאיל'ען): נו, און וואָס יעצט?

גאַאיל: וואָס — יעצט?

גאַברי: יעצט מוזט דו דיך בעווייזען.

גאַאיל: יעצט מוז איך מיך — — יאָ.

גאַברי: דו ליעבסט מיך אין דער ווייטסטער צוקונפט — און זאָל היינט די ליעבע איבערגעריסען ווערען?

גאַאיל: בעסער שטאַרבען.

גאַברי: דאָס הייסט אויך, די ליעבע איבעררייסען. בעסער לעבען און...

גאַאיל: איך וועל מיך וואַרפען די עלטערן פאַר די פיס.

גאברי: וועסט נישט פיעל דערגרייכען. זיי זיינען צו שטאלץ, און איך בין פאר זיי צו נידריג: זייער געוועזענער אויפ־זעהער!

גאאיל: איך וועל וויינען פאר זיי, איך וועל בעטען רחמים.

גאברי: נישט, נישט. טראכט ווייטער, ווייטער.

גאאיל (געבראכען): איך וועל אנטלויפען פון זיי, איך וועל אוועקגעהן מיט דיר!

גאברי: אה, דאס איז גוט! יעצט האב איך דיך, יעצט האסטו מיר געשיינקט די צוקונפט.

גאאיל: דיינע בין איך. דיינע וועל איך שטענדיג זיין. האסטו געצווייפעלט אין דעם?

גאברי: איך האב עס געוויס. ווי האב איך אנדערש געקאנט? דו ליעבסט דאך דיינע עלטערן.

גאאיל: יא, איך ליעב מיינע עלטערן, אבער טויזענד מאל מעהר ליעב איך דיך. צו האט דען ווען מיין הארץ אזוי גע־שלאגען, ווען איך האב ארומגענומען מיין מוטער, און איז מיר דען ווען דער אטעם אזוי פערגאנגען פון דעם טאטענס קוס? עס ציעהט מיך צו דיר מיט טויזענדער נישט־צו־זעהענדיגע קייטען, און דיינע בין איך, דיינע אויף אייביג.

גאברי: מיינע ביזטו, מיינע אויף אייביג.

גאאיל: איך געה מיט דיר, וואוהין דו וועסט מיך פיה־רען. און זאלען די עלטערן מיך פערשילטען, דיין ליעבע וועט איבערוועגען אלע קללות, און רוהיג און גליקליך וועל איך זיין אונ־טער דיין שוץ.

גאַברי: דו וועסט מיט מיר נאָך קיינעם מעהר נישט בײנקען.

גאַאיל: דו וועסט מיר זיין מיין אַלץ.

גאַברי: און דו מיר.

גאַאיל: איך פיהל, מיין ליעבע צו דיר איז אונענדליך.

גאַברי: און מיינער זעה איך אויך קיין סוף נישט. אַך, איך זעה שוין אונזער לעבען. איך האָב שוין לאַנג עס אָבגעפּלאַנעוועט. אין אַ ווייט, ווייט לאַנד וועלען מיר אַוועק, ווען מיר וועלען עס מוזען. אַ לאַנד, וואו איינער קאָן קריגען ערד, וויפיעל ער וויל אליין. דאָרטען וועלען מיר אונז בעזעצען, ווייט פון אַלע מענשען, אין טיעפער איינזאַמקייט, איך און דו, און דו און איך...

לעם: און איך! און איך!...

גאַברי: יאָ. און די קליינע, מיין פערשטאָרבענעם פריינד'ס יתומה'לע, וואָס איך ערציה אויף. דו האָסט דאָך גאָרנישט געגען דעם, איך זאָל זי נעמען מיט?

גאַאיל: דאַרפסטו עס דען פרעגען?

גאַברי: זי איז אַ שיין און קלוג קינד.

לעם (מיט שרעק): די בעל הבית'טע קומט!

גאַברי און גאַאיל (שפּרינגען אָב איינס פון דעם אַנדערן און קוקען זיך אַרום אין אַלע זייטען אין גרויסער אויפרעגונג).

לעם: זי איז נאָך ווייט, זי איז אויפ'ן וועג פון שייער.

גאַאיל: אוי, ווי בין איך דערשראָקען!

גאַברי: מיר בלייבען דאָ, מיר וואַרפען זיך צו איהרע פיס, מיר בעטען זי...

גאַאיל: ניין, ניין, דו נישט. דיין אָנזעהן וועט אַריינ־

טרייבען זי אין ווילדען כעס, די ריהרענדסטע טרערען וועלען איהם נישט אויסלעשען.

גאברי: דאן בלייבסט דו אליין, בעגעגענסט זי. איך קריך ארויף אויף יענעם בוים. (ציינט נאך ליבקס.) אין זיין געדיכטער קרוין וועט מיך קיין אויג נישט בעמערקען.

לעם: זאל איך אראבגעהן אונטערשטופען דיך? און נאכ־דעם וועסטו מיך.

גאברי (צו גאאיל'ן): זיי רוהיג נור, מיין ליעב. האלט פעסט דיך. און קומט א גינסטיגע מינוט, בין איך ביי דיר.

לעם: טראג דיך אב. זי קאן דיך באלד דערזעהן.

גאברי (צו גאאיל'ן קוסענדיג זי): דו געדיינק מיך, געדיינק אונזער ליעבע. (פערשווינדט נאך ליבקס.)

לעם: ווי א מאלפע קלעטערט ער. הו, ווי געשיקט ער איז. שא, זי איז שוין דא. יעצט ווער איך ווידער שטום.

גאאיל (אין אויפרעגונג, לאזט זיך צו דער פון רעכטס הינטען אנקומענדיגער מוטער).

די מוטער: זעהסט, דו ביזט דא! געפונען דיך, הא? אליין גאר? פון וואנען קומסטו, זאג! וואו ביזטו געלעגען בע־האלטען מיט דיין — מיט דיין — — מיר ווייסען שוין פון אלץ. זאלסטו זיך נישט דערוועגען צו לייקענען.

גאאיל: מוטער!

די מוטער: אהא, איז עס טאקע אמת?

גאאיל: האסטו ווען געליעבט, דאן פרעג ביי מיר נישט מעהר.

די מוטער: צו האָב איך ווען געליעבט? דאָס פרעגסטו נאָך, דו! אָבער איך האָב געליעבט דיין טאַטען!

גאַאיל: יאָ, דו האָסט געליעבט איינעם, וועלכער איז ווערט געווען געליעבט צו ווערען. מיין האַרץ זאָגט מיר, אז איך ליעב אויך אזא איינעם.

די מוטער: א קנעכט ליעבסטו, א קבצן.

גאַאיל: האָסטו געליעבט דעם טאַטען פאַר זיין רייכטום און זיין יחום?

די מוטער: דו קוק נאָר אָן זי, די חכמה! מען דאַרף ליעבען נאָר זיינס גלייכען.

גאַאיל: מיין גלייכען איז — איין אנדער פרוי.

די מוטער: זעה נאָר, ווי דאָס ווערטעלט זיך. מאַכט זיך, ווי זי פערשטעהט מיך נישט. איך רוף דעם טאַטען באַלד. ער וועט דיר שוין אַלץ דערקלערען, וואַרט.

גאַאיל: דו ערגער דיך נישט, מוטער, רעג דיך נישט אויף. איך פערשטעה דיך גוט, איך האָב אָבער געזאָגט דעם אמת. און איז אונז שוין בעשערט צו פערליעבען זיך אין א מאַן, דאַן פרעגט דאָס האַרץ נישט, אין וועלכען. דו האָסט געדאַרפט די מענער צולאָזען צו מיר מיט צעטעלעך אָנגעקלעבטע: „אין דעם פערליעב דיך", „אין דעם פערליעב דיך נישט". און וואָלסטו דאָס געטאָן, מיין האַרץ וואָלט דאָך נישט געפאָלגט און וואָלט געליעבט נור דעם, וועמען עס האָט געמוסט פערקלאָגען. (נעמט אַרום די מוטער.) מוטער! מוטער!

די מוטער (שטופט זי אָב פון זיך): דו געה אוועק פון מיר! דו לאָז מיך אָב!

גאַאיל: ניין, ניין, מאַמעלע, דו הער מיך דאָך נאָר אוים.

איך ליעב דיך שטאַרק און דו ליעבסט מיך, און דאַרפסט מיך נישט אַזוי שטויסען פון זיך. דו זאָג אַליין: איז דער טאַטע געווען דער איינציגער מאַן, וועלכען דו האָסט אָנגעטראָפען אין דיין גאַנצען מיידעלשען לעבען? פיעלע זיינען זיי געוועזען. איך קען נאָך אייניגע, וועלכע דו האָסט מיר פערטרויט, אַז זיי זיינען געוועזען פערליעבט אין דיר. פון זיי זיינען אַ פּאָר נאָך שענער פאַר'ן טאַטען...

די מוטער: זעה אַקאָרסט! ביזט טאַקע אַ גרויסע מבינטע!

גאַאיל: און דו האָסט געהאַט און האָסט נאָך יעצט דיינע אויגען בלויז פאַר'ן טאַטען. פון אַלעמען האָט דיין האַרץ זיך אָבגעשטעלט בלויז אויף איהם.

די מוטער: ווייל ער איז געוועזען דער שענסטער און דער בעסטער און דער ווערטפולסטער פון אַלע. זיין גאַנג אַליין איז דאָך געוועזען אַ חיות אָנצוקוקען. היינט זיין רעדען, זיין שטימע, זיין גאַנץ בענעמען זיך. אַלץ אין איהם האָט געבעטען זיך, מען זאָל איהם אויסקוסען די גליעדער.

גאַאיל: און דאָס פיהל איך אַלץ צו איהם — צו גאַבּרי'ן.

די מוטער: זאָלסט מיר זיין נאָמען נישט דערמאָנען! הערסטו! אַ קבצן, אַ קנעכט, אַ איך ווייס נישט וואָס — — ווי קומסטו צו איהם? ווי קומט ער צו דיר?

גאַאיל: דו זעהסט דאָך... זעהסט דאָך, מאַמעלע!

די מוטער: וואָס זעה איך? איך זעה גאָרנישט. איך זעה, אַז דו ביזט אַ גרויסער נאַר און מען דאַרף פון דיר אַרויסשלאָגען דיין נאַרישקייט. דו זאָלסט דיר איהם אַרויסשלאָגען פון קאָפּ, הערסטו! זאָלסט איהם פערגעסען, זאָלסטו איהם!

גאאיל: רײם מיר אױס מײן האַרץ, אױב דו קאָנסט.

די מוטער: איך װעל איהם אָבער אַרױסרײסען בײ דיר פון האַרצען.

גאאיל: װי קאָנסטו אַזױ האַרט רעדען, דו, װעלכע האָט אַלײן געליעבט?

די מוטער: לאָז מיר מײן ליעבע צו רוה! דו שענדעסט זי, װען דו ברײנגסט זי אַרױף אויף דײנע ליפּען! דו געה מיר גלײך אַהײם! אײנשליעסען װעלען מיר דיך, די ליכטיגע װעלט װעסטו בײ אונז נישט אָנזעהן.

גאאיל: בעגראָב מיך שױן צוגלײך...

די מוטער: דו װעסט דיר שױן אַרױסשלאָגען פון קאָפּ דײן ליעבענים. און אַז עס װעט קומען דײן אמת'ער בעשערטער...

גאאיל: פון װאַנען װײסטו, אַז דאָס איז נישט גאַברי?

די מוטער: זײן נאָמען זאָלסטו מיר נישט דערמאָנען, האָב איך דיר געזאָגט, הערסטו! זײן נאָמען זאָלסטו מיר נישט דערמאָנען! און געה גלײך אַהײם. אַז נישט, װעל איך דיך אװעקשלעפּען פאַר די האָר.

גאאיל: איך װעל געהן.

די מוטער: געה גלײך און שנעל! װאָס ריהרסטו זיך נישט? איז ער ערגעץ דאָ?

גאאיל: זעהסט דאָך.

די מוטער: מסתמא ערגעץ־װאו בעהאַלטען. (קוקט זיך אַרום.) הינטער די קוסטען, אױף אַ בױם.

גאאיל: ביזט דאָך אָנגעקומען — פּלוצלונג. האָסטו איהם געזעהן?

די מוטער: וואס ווייס איך, וואס! געה גלייך אהיים! דער טאטע לויפט ארום איבער וואלד און פעלד און זוכט דיך. איך געה איהם געפינען און אנזאגען, אז דו ביזט אוועק אהיים.

גאאיל (ברעכט אויס אין טרערען).

די מוטער: מיט דעם וועסטו מיך נישט ריהרען. אויף דעם האב איך מיך געריכט. דו זאג אליין, טאכטער, איז דאס שיין פון דיר צו נעמען און פערליעבען זיך אין דעם, וואס איז געוועזען אונזער אויפזעהער. דאס איז דאך די גרעסטע בושה. פאר חרפה וועלען מיר אונז דאך דארפען בעגראבען לעבעדיגערהייט. דו פאלג מיך און שלאג דיר איהם ארויס פון קאפ. קאנסט זיין זיכער, אז מיר וועלען נישט איינגעהן אויף דעם, מיר זאלען אפילו וויסען, איך ווייס נישט וואס. איך נישט, און דער טאטע א ודאי נישט. איך האב נאך מיט דיר גערעדט ווי מיט א מענשען, דער טאטע וואלט דיך שוין לאנג אוועקגעשלעפט פאר די האר אהיים און — און... טיק געה שוין בעסער אהיים, זאל ער דיך דא נישט געפינען. איך וועל איהם זאגען, אז דו ביזט שוין לאנג אין דער היים. איך וועל איהם בעטען, ער זאל דיך נישט אנריהרען. געה אהיים, מיין טאכטער, געה אהיים.

גאאיל: איך וועל שוין געהן. לאז מיך כאטש גוט אויסוויינען זיך. דאס מאגסטו מיך דאך לאזען.

די מוטער: נארישקייט. דיין גאנצער געוויין איז א נארישקייט.

גאאיל: מוטער, ווי קאנסטו אזוי? מוטער!

די מוטער: נו, טיק וויין, טיק וויין. וויין דיך אויס און געה אהיים. זעה, אז איך און דער טאטע וועלען קומען אין

שטוב, זאָלסטו שוין זיין אין דער היים. (קוקט זיך אַרום.) צו איז ער דאָ נאָר נישט בעהאַלטען?

גאאיל (וויינט שטאַרקער).

די מוטער (טריקענט זיך אויך די אויגען): אָי, נאַר, נאַר! נישט קשה, וועסט אונז נאָך דאַנקען. — הער אויף, הער אויף. מאַכסט מיך אויך צו וויינען. אָבער דיר וועט גאָרנישט דערפון אַרויסקומען. — נאַ, הער אויף צו וויינען און גייה גלייך אַהיים. איך גייה געפינען דעם טאַטען. (טריקענט זיך די אויגען און איילט אַוועק נאָך לינקס פאָרנט.)

גאאיל (קוקט איהר נאָך און שרייט אויס האַרצרייסענד): מוטער!

די מוטער (מאַכט אַוועק מיט דער האַנד און פערשווינדט מיט נאָך שנעלערע טריט).

גאאיל (ציהט זיך אויס אויפ'ן גראָז און וויינט היסטעריש).

לעם (פון בוים): הערט אויף, הערט אויף. איך וויין שוין אויך. איהר צורייסט מיר מיין האַרץ. און די מאַמע געהט און וויינט אויך. זי הערט נישט אויף צו ווישען זיך די אויגען.

גאברי (קומט שנעל צו): ליעבע, ליעבינקע! הער אויף, הער אויף. איך לאָז דיך פריי, וויין נור נישט אַזוי... הער אויף, ליעבינקע...

גאאיל: גלייך, גלייך. דאָס האָב איך מיך צוזעגענט יעצט מיט מיין מוטער.

גאברי: דאָס האָסטו—?!

גאאיל: יאָ. (שטעהט אויף.) נעם דו מיך אַוועק, גלייך,

יעצט, אט ווי איך שטעה. עק וועלט געה איך מיט דיר. דיין לעבען וויל איך טהיילען, און ווי ארם דאס זאל נישט זיין. ווילסטו מיך נעמען?

גאברי: דו פרעגסט? — ליעבע! איך בין שוין לאנג גרייט דיך צו צונעמען, ווי דו שטעהסט און געהסט. האב איך דיך געליעבט פון דיינע גיטער וועגען? האב איך דען ווען גע־טראכט פון דיין טאטען'ס רייכטום? דיך ליעב איך — דיך נור אליין. נאך דיר בייגקט מיין נשמה, נאך דיר לעכצט מיין הארץ, נאך דיר טראג איך מיין גרויסען דורסט!

גאאיל: טיק קום, טיק קום! לא'מיר שנעל אוועק.

גאברי: יא, קום שנעל! א קום נור וועל איך דיר גלייך געבען, בעזיעגלען זאל ער די פערגאנגענהייט און אריבערפיהרען אונז אין די גליקליכע צוקונפט. אין מיינע ארמס, געליעבטע, טייערע, הארץ און נשמה! (ער כאפט זי ליידענשאפטליך ארום און זיי פערראייניגען זיך אין א לאנגען קוש.)

לעם (הוסט אב א פאר מאל. זיי לאזען זיך נישט שטערען).

גאאיל: אה, יעצט קום!

גאברי: יעצט קום!

גאאיל (מיט א געבראכענעם קול): זיי געזונד, מאמעלע! זיי געזונד, טאטעלע! (לעגט אוועק דעם קאפ אויף זיין אקסעל און וויינט).

גאברי (גלעט זי).

גאאיל (שטארקט זיך): דאס איז אלץ. נישט מעהר וויינען. יעצט געהער איך דיר, און דו ביזט מיין אייביגע פרייד. איך געה אוועק מיט דיר מיט א לייכטען הארצען. איך פיהל מיך גליקליך, און פרייד גיעסט זיך דורך מיינע אדערן. איך קאן

יעצט שרייען און יויכצען. (מיט אַ געבראָכענער שטימע.) קום, קום שנעל. זייט געזונד, מיינע שיינע בלומעלעך! זייט געזונד, מיינע בוימדעלעך! גריסט די עלטערן פון מיר. זאָגט זיי, אַז איך האָב זיי שטענדיג געליעבט און וועל זיי שטענדיג ליעבען. (לאָזט זיך אַראָב אויף די קני און קוסט די ערד און דאָס גראָז.) זיי געזונד, ערדעלע, אויף וועלכער איך האָב פון מיין קינדהייט אָן געטראָטען. זאָלען מיינע עלטערן נאָך לאַנג, לאַנג אויף דיר טרעטען. גיב זיי איבער מיינע קוסען, גיב זיי איבער אַלע מיינע לאַסקעס. (שטעהט אויף.) קום, קום! קום שנעל! זייט געזונד אַלע, אַלע! זיי געזונד, הימעל איבער מיין עלטערנס הויז. דיך נעם איך אָבער מיט. דורך דיר וועל איך זיי שיקען מיינע גריסען און פון דיר וועל איך אָבנעמען זייערע גריסען. זיי וועלען מיר דאָך שיקען גריסען? ווי? הם? גאַברי? — דו ווייגסט? דו ווייגסט גאָר? קום! קום! (זיי העבען אָן צו געהן נאָך רעכטס פאָרנט).

לעם (פון בוים): העי, העי, און וואָס וועט זיין מיט מיר? זאָל איך מיך דאָ אויפהייגגען גלייך אויפ'ן בוים?

גאַברי: יאָ, דו קומסט מיט. דו קומסט מיט אונז. מיר וועלען וויסען, ווי אָבצודאַנקען דיר פאַר אַלע דיינע דיענסטען. קום נור שנעל.

לעם (שפּרינגט אַראָב פון בוים און קומט ארויס אויפ'ן פּלאַץ): דאָ בין איך שוין. איהר געהט, איך קום אייך גלייך נאָך. איך נעם נור צו מיט זיך מיין ביסעל אָרמקייט. (לויפט צום בלומענהויז.)

גאַאיל (אָוועקגעהענדיג): זייט געזונד, אַלע און אַלע! (געהט און בויגט זיך צו דעם גאַנצען אָרום.) זייט געזונד! זייט געזונד! (פערשווינדט מיט גאַברי'ן רעכטס פאָרנט. מען הערט זי

נאָך רופען מיט אַ געבּראָכענעם קול:) זיי געזונד, טאַטעלע! זיי געזונד, מאַמעלע!

לעם (קומט אַרויס אין אַ ווײַלע אַרום מיט זיין „ביסעל אָרעמ־קייט“, אײַנגעבּונדען אין אַ טוך, אויף דעם רוקען, און בויגט דעם קאָפּ, ווי ער וואָלט זיך צוזעגענט): זייט געזונד, פּלאַנצעלעך. איך וואָלט געוויינט, ווען איהר וואָלט געווען ציבּעלעס. זייט גע־זונד. נישט איהר, וועלען זיין אַנדערע. זייט געזונד. (שפּרייזט און זינגט:)

בּלומען, בּלומען אומעטום,
וואו איך קער און ווענד מיך...

צווייטע סצענע

(א תויכער גראָז־פלאַץ, פון וועלכען עס עפענט זיך איין אויסבליק אויף א וויט, גראָז־בעדעקט טהאַל, וואָס איז אַרומגעזוימט מיט וואַלד און וואַלד־בעוואַקסענע בערג. — עס איז אָנהעב פריהלינג, דאָס אַלטע גראָז העבט זיך קוים אויף פון דעם ווינטערדיגען שלאָף און איז ערטערהווייז געל. די צוויי בוימער רעכטס, איינער אין מיטען, דער אַנדערער הינטען, און דער איין בוים לינקס הינטען, ווי אויך די פיעלע קליינע קוסטען, זיינען נאָך אָהן בלעטער).

(פון וויט הינטען רעכטס הערט זיך גאַברי, אונטערטרייבענדיג פערד): וויאַ, וויאַ, וויאַ! נאָך א ביסעל נאָך א ביסעל... פוילט איך נישט, פוילט אייך נישט... וויאַ, וויאַ, וויאַ!... טפררו! טפררו! (די זייט פון א גרויסער בויד ווערט קענטיג ביים ראַנד פון פלאַץ רעכטס צווישען די ביידע בוימער.)

גאַברי (אָנגעטאָן אין אַ דונקעלען רעקעל אויף אַ בלויעם העמד, מיט דונקעלע הויזען אין הויכע שטיפעל און אַ ווייכען פילץ־הוט מיט איין איבער די אויגען איבערגעבויגטען ברעג, שפּרינגט אַראָב פון דער בויד): איהר זעהט, איך האָב אייך געזאָגט, מיר קומען אָן אויף דעם העכסטען פונקט. און מיר זיינען טאַקע אויף דעם העכסטען פונקט. דאָ בלייבען מיר יעצט שטעהן און זעהען זיך דעם פלאַץ גענויער אָן. (ווענדט זיך צו דער בויד.) ארויס פון בויד, הייסט עס. או, או, פּאַוואַליע, פּאַוואַליע, מיין שווער ווייבעל! קאָנסט דיך נישט ריהרען, האַ? ביזט אַלט געזעסען געוואָרען? אַזוי... האָפּ!

גאַאיל (אין א דיקען גרויען אַנצוג, אויפ'ן קאָפּ אַ מין קאַפּושאָן, שפּרינגט אַראָב).

ג אַ ב ר י (דריקט זי צו זיך צו און קוסט זי).

ג אַ א י ל: אוף! טאַקע אַלט געזעסען געוואָרען.

ג אַ ב ר י: געה זיך נור אַ ביסעל פערנאַנדער. (צוריק צו דער בויד.) און דו, קליינע, ביזט אויך מיד פון זיצען?

ד י ק ל י י נ ע (פון בויד): זעהר.

ג אַ ב ר י: נו, טיק שפרינג אַראָב. גיב דיינע הענטעלעך. אַט אַזוי אָ... נו, האָפּ־טשאַק... האָפּ! און לויף זיך דורך אַביסעל. (ער גאַלאָפּירט אַרויף מיט אַ קליינעם מיידעלע פון אַ יאָהר נײַן, איין איינגעוויקעלטער אין אַ גרויסער פאַטשיילע.)

ד י ק ל י י נ ע: אוי, ווי מיינע פיס זינגען!

ג אַ ב ר י: טיק זאָלען זיי אויך טאַנצען. (געהט צוריק צו דער בויד און רעדט אַריין.) און דו דאָרט, וואָס ליעגסטו נאָך ווי אַ בער? קום אַראָב, מיר ווילען אָנזעהן זיך די געגענד. זאָל איך דיך אפשר אויך אַראָבנעמען?

ל ע ם: א—א—א, שווער אזוי די ביינער. (ער קוקט אַרויס פון בויד, אָנגעטאָן אין אַ געלען פערלאַטעטען ווינטער־אַנצוג אין גרויסע שטיפעל מיט אַ שווערען היטעל אויפ'ן קאָפּ, פויל בעוועגענדיג זיך. צו גאַברי'ן:) קלאַפּ מיר אָן אַ ביסעל די ביינער. לאָ'מיך זיי אַ ביסעל בעסער דערפיהלען. (וואַרפט זיך צו צום מיטעלסטען בוים און שלאָגט זיך אָן איהם דאָס מיט איין זייט, דאָס מיט דער אַנדערער.)

ג אַ ב ר י: בעסער, בעסער... שטאַרקער, שטאַרקער...

ד י ק ל י י נ ע: וואַרף נור דעם בוים נישט איין.

ג אַ ב ר י (געהט צו צו גאַאיל'ן, וועלכער שטעהט מיט'ן געזיכט צום הינטערגרונד און בעטראַכט די געגענד): דער פּלאַץ איז וואונדער־שיין, און מוז אויך זיין גוט. איך וועט, אַז דאָרט אונטען מוז זיין אַ וואַסער. זעהט עס נישט אויס ווי אַ וואַסער? בעוועגט

זיך נישט די אויבערפלעכע? אויב דאָס איז אַ וואסער, האָבען מיר עם בעסער ווי געוואונשען, פאַהרען מיר ווייטער נישט און מיר בלייבען דאָ.

גאַאיל: אַך, דאָס וואָלט געוועזען גוט. איך בײנק שוין נאָך אַ היים.

גאַברי: איז דאָס אַ פאַרוואורף מיר?

גאַאיל: דיר אַ פאַרוואורף? וואָס פעלט דיר איין? ווילסט דו דען אַליין קיין היים נישט האָבען? בײנקסט דו אַליין דען נישט נאָך איהר?

גאַברי: און ווי נאָך! און ווי! איך האָב קײנמאָל אזוי נישט געביינקט נאָך איין אייגענער היים. איך האָב איבערהויפּט נישט געביינקט נאָך אַ היים, נאָך איין אייגענעם ווינקעל. מיין רענצעל איז מיר געוועזען מיין ווירטשאַפט, די ערד — מיין זויך געפּעדערט בעט און דער הימעל איבער מיר — דער אויסגעפּוצטער באַלקען.

גאַאיל: בין איך דיר נעביך אַ גרויס, שווער יאָך?

גאַברי: אָה, ניין! דער אָרמער וואַגאַבונד וואָלגערט זיך וואו אַ טאָג און וואו אַ נאַכט אויף אָפענע גאַסען און טראָגט זיין לעבען לייכט, ביז ער קומט פּלוצלונג צו עשירות, דאַן בויט ער שנעל זיך אויס אַ הויז און דאָס וואַגאַבונדען-לעבען וויל איהם מעהר נישט שמעקען. דו האָסט מיך, ארמען וואַגאַבונדען, מיט דיין ליעבע אונענדליך רייך געמאַכט און עס ציהט מיך צו שטוב און דאַך. איך וויל מיין אוצר דאַרטען בעהאַלטען, אז קיין שטויבעל זאָל אויף איהם נישט פאַלען, נישט ליידען זאָל ער פון זון און פון רעגען, און פראָסט און שניי זאָלען איהם נישט שאַדען. בעדריקט פיהל איך מיך יעצט אונטער דעם פרייען

הימעל, און אין דעם ענגסטען חדר מיט דיר אַליין אַטעם איך, ווי אין דער אונענדליכקייט. או, דו! א גרויס, שווער יאָך ביזט דו מיר?! הא, הא! יעצט פיהל איך מיך ערסט אַלס גאַנצער מאַן, פעהיג צו די גרעסטע טהאַטען, און מיין טרייב־קראַפט איז: דו, דו, דו — דו א גליקליכע, דו א פרעהליכע, דו א פערגניגטע! או, דו! (קוסט זי לייזענשאַפטליך.) אָבער וואָס האָב איך מיך פערערדט...

גאַאיל (אַרומנעמענדיג איהם): אָה, ליעבער, רעד ווייטער, ווייטער. עס איז מיר אַזאַ חיות דיך צו הערען. רעד, רעד.

גאַברי: ניין, פון רעדען וועל איך דיר נישט אויפבויען קיין היים. דו כאַפּסט נאָך א גוטען קום — (ער קוסט זי) און איך געה ארומקוקען דעם פּלאַץ. צו איז עס טאַקע א וואַסער, וויל איך זעהן, און צו איז דער פּלאַץ דאָרט אונטען נישט זומפיג, און ווי די ערד איז. (צו לעם'ען.) קום, דו, מיר וועלען אונז דורכגעהן א ביסעל איבער דעם ארום. שלאָף נישט. שלאָף נישט. בעוועג דיך. שטעל פיס.

לעם (וועלכער איז געשטאַנען איינגעהויקערט אונטער'ן בוים, בעוועגט זיך קוים): עך, פאַהרען איז בעסער. געלעגען און געגעסען, געגעסען און געלעגען. א גוט שטיקעל צייט.

גאַברי: דאָס גוטע שטיקעל צייט וועט דיר גלייך אוועק. עס וועט זיך אָנהעבען איין ארבייט!...

לעם: א שמחה אין שטעדטעל. איך האָב ליעב, אַז די ארבייט נעמט זיך אויס. (ביידע מענער פערשווינדען אין הינטערגרונד, ווי אַראָבגעהענדיג אַראָב א באַרג.)

גאַאיל (שטעהט און קוקט זיי נאָך).

די קליינע (שטעהענדיג נעבען איהר): וועט דאָ זיין אונזער היים?

גאאיל: יאָ, מיין קליינינקע.

די קליינע: מיר האָבען דאָך דאָ קיין הויז נישט.

גאאיל: וועלען מיר דאָ בויען אַ הויז.

די קליינע: איז דאָס דיין טאַטען׳ס ערד?

גאאיל (ציטערט אויף): ניין, מיר זיינען ווייט, ווייט פון מיין טאַטען׳ס ערד.

די קליינע: אָ, יאָ, מיר זיינען דאָך אַזוי לאַנג, לאַנג געפאָהרען. מען קאָן גאָר אַ ודאי פון דאַנען נישט זעהן דיין טאַטען׳ס ערד. קאָן מען פון דאַנען זעהן דיין טאַטען׳ס ערד?

גאאיל (זיפצט): ניין.

די קליינע: אז מען זאָל אפילו אַרויפקלעטערען אויפ׳ן בוים, אויך נישט?

גאאיל: אויך נישט. (טרויעריג.) ווייט זיינען מיר פון דער היים. זעהר ווייט.

די קליינע: וועסטו דיין טאַטען מיט דיין מאַמען גאָר קיינמאָל מעהר נישט קאָנען זעהן?

גאאיל (אונרוהיג): קינדעניו, פרעג נישט, קינדעניו, רעד נישט מעהר.

די קליינע: וועסטו נאָך זיי בייַנקען, יאָ? בייַנקסט נאָך זיי, האַ?

גאאיל (נעמט אַרויס אַ טאַשענטוך און קערט אָב דאָס געזיכט).

די קליינע: איך געדיינק נישט מיין טאַטען מיט מיין מאַמען. איך בין אין גאַנצען אַ יתומה. — אז איך וועל שטאַרבען,

וועל איך זעהן מיין טאַטען מיט מיין מאַמען. איך וועל זיי נישט דערקענען. זיי וועלען מיך אָבער דערקענען. מיין מאַמע קומט צו מיר אָפט אין חלום. איך וויים אָבער נישט איהר געזיכט. אַז איך מאַך צו די אויגען, זעה איך אויך נישט איהר געזיכט. אָבער איך זעה איהר גאַנצע געשטאַלט. אַזאַ דאַרע אין אַ ווייסען קליידעל. — אַז דו ווייִנסט, פאַר וואָס ביזטו אוועקגעפאָהרען פון דיין טאַטען און דיין מאַמען?

גאַאיל: פרעג נישט, קינדעניו, פרעג נישט.

די קליינע: טאַקע פאַר וואָס ביזטו אוועקגעפאָהרען, אַז דו ווייִנסט?

גאַאיל: עס האָט געמוזט אַזוי זיין, קינדעניו. — איז דאָ נישט שיין, האַ? קום, לאָ'מיר שפּיעלען אין עפּעס. לאָ'מיר שפּיעלען אין כאַפּענים. קום, כאַפּ מיך. (העבט אָן צו לויפען).

די קליינע: איך וויל נישט שפּיעלען.

גאַאיל: טיק קום, לאָ'מיר אונז זעצען, וועסט זיך אוועקלעגען ביי מיר אין שויס און איך וועל דיר דערצעהלען אַ מעשה. קום. (זי זעצט זיך און ציהט אַראָב צו זיך די קליינע.) אַזוי, אָ. נו, יעצט ליעג רוהיג און איך וועל דערצעהלען. אַמאָל איז געוועזען... ווארט, וואָס זאָל איך דיר דערצעהלען? ווארט, איך וועל עפּעס אויסקלערען. אַמאָל איז געוועזען... האָסטו גאַר דיין טאַטען מיט דיין מאַמען נישט געקאָנט?

די קליינע: איז דאָס אַ מעשה?

גאַאיל: יאָ, איך וועל שוין דערצעהלען. האָסט ליעב דעם פעטער גאַבּרי?

די קליינע: איך האָב ליעב דעם פעטער גאַבּרי און האָב ליעב צו הערען אַ מעשה.

גאַאיל: וועסט שוין הערן. האָסט איהם שטארק ליעב? וועסט מיך אויך ליעב האָבען?

די קליינע: אז דו וועסט מיך ליעב האָבען, וועל איך דיך אויך ליעב האָבען?

גאַאיל: איך וועל דיך ליעב האָבען. איך האָב שוין דיך זעהר ליעב. איך וועל דיר זיין דיין מאַמע.

די קליינע: מיין מאַמע קומט צו מיר אין חלום. איך וועל דיך רופען מוהמע.

גאַאיל: איך וועל דיך אָבער לאַסקען, ווי א מאַמע. דו ווייסט נישט, ווי א מאַמע קאָן לאַסקען. עס איז אזוי גוט, ווען א מאַמע לאַסקעט.

די קליינע: פאַר וואָס ביזטו אוועקגעפאָהרען פון דיין מאַמען?

גאַאיל: ווייל איך ליעב דעם פעטער גאַברי.

די קליינע: האָסט איהם ליעבער פאַר דיין מאַמען?

גאַאיל: ליעבער פאַר אַלץ אין דער וועלט.

די קליינע: פאַר וואָס האָסטו איהם ליעבער?

גאַאיל: דאָס וועסטו פערשטעהן, אז דו וועסט אויפוואַקסען. דו פערשטעהסט, ער איז דאָך מיין מאַן.

די קליינע: זיינען א מאַן'ם לאַסקעס בעסער פאַר א מאַמעס לאַסקעס?

גאַאיל (מיט צוגעמאַכטע אויגען, די הענד אויפ'ן קאָפּ, אין ענטציקונג): אום—מ—מ—מא!

די קליינע: וועל איך אויך ליעב האָבען א מאַן. וועל איך נישט דארפען האָבען קיין מאַמען.

ג אַ א י ל: קינד, וואָס רעדסטו! דו דאַרפסט נאָך האָבען אַ מאַמען און איך וועל זיין דיין מאַמע.

ד י ק ל י י נ ע: קאָנסט נישט זיין מיין מאַמע. מיין מאַמע איז טויט. איך וועל אָבער ליעב האָבען אַ מאַן.

ג אַ א י ל: איך וועל דיך ליעבען און לאַסקען. און מיר וועלען שפּיעלען צוזאַמען. אין אַלע שפּיעלען וועען מיר שפּיעלען. איך קען אַלע שפּיעלען. אין וואָס קאָנסטו שפּיעלען?

ד י ק ל י י נ ע: איך קען אויך אַ סך שפּיעלען.

ג אַ א י ל: קום גלייך לאָ'מיר אין עפּעס שפּיעלען.

ד י ק ל י י נ ע: יעצט וויל איך נישט.

ג אַ א י ל: אָך, וואָס, דו אַלטע באַביצע! קום! (העבט זי פון דער ערד.)

ג אַ ב ר י (פון אונטער'ן באַרג): מיר בלייבען דאָ! מיר בלייבען דאָ! (גלייך ווערט ער און לעם זיכטיג).

ג אַ א י ל: הוררא! (פּאַטשט אין די הענד פאַר ענטציקונג און כאַפּט די קליינע דרעהען. דאַן אייזלט זי גאַברי'ן ענטגעגען.) דאָס איז אַ וואַסער טאַקע? די ערד איז גוט?

ג אַ ב ר י: דאָס איז אַ וואַסער. נישט לאַנג און נישט זעהר ברייט, אָבער גאַנץ טיעף, ווייזט אויס, און פון איהם ציהט זיך אַ לאַנג און שמאָל וואַסער-שליינגעל, ווי אַ גראָבען, ווייט, ווייט, ביז דאָס אויג כאַפּט, בעוואַסערענדיג דאָס טאָל. דאָס איז אַ מזל וברכה. די ערד איז זעהר גוט. ווילד גאַנץ און נישט בעריהרט, מיידעל-ערד. מען וועט זי צוערסט דאַרפען בעקאַנט מאַכען מיט פייער און אַוועקברענען אַלץ, וואָס זי טראָגט יעצט אויף זיך. מיר מאַכען עס נאָך היינט. אַ סימן זאָל עס אונז זיין, אַז די ארבייט דאַרף ביי אונז ברענען.

לעם: אַרבייט... אַרבייט... אַזוי געהט ער די גאַנצע צייט און רעדט. איך האָב נאָך קיינמאָל דאָס וואָרט אַזוי אָפט נישט געהערט ווי היינט פון דיר.

גאַברי: און האָסט זי אויך אַזוי פיל נישט געזעהן, וויפיעל דו וועסט זי זעהן ביי מיר. מיר וועלען נישט טאָרען וויסען פון מידיגקייט און פוילען זיך.

לעם: עך, עך...

גאַברי: דאָרט אונטען, נישט ווייט פון דעם וואַסער, זייהען מיר דעם קאָרן! און העכער, דאָרט אַרויף, קומט דער ווייץ, דעם גאַנצען מיטען דאָ פאַרנעמען מיר מיט קאַרטאָפעל, און הינטען דאָרטען, הינטער יענע סאָסנעס, וועלען קומען האָבער און גערסט און מיר וועלען אונז נאָך נעמען ערד געננג פאַר היי, און פאַשע פאַר בהמות. דאָ, וואו מיר שטעהען, בויען מיר אויף אונזער הויז...

גאַאיל (אין ענטציקונג): אונזער הויז!

גאַברי: דער פּלאַץ איז גראָד ווי בעשאַפען דערפאַר. מען האָט פון איהם איין אויסבליק אויף דעם גאַנצען אַרום. אָט טאַקע דאָ, וואו מיר שטעהען יעצט, שטעלען מיר אויף אונזער הויז.

גאַאיל (פערטרוימט, שעפּטשעט גליקזעליג אַרויס): אונזער הויז!

גאַברי: לינקס דאָ דעם שטאַל און שפּייכלער און שייער. אַ ביסעל ווייטער דאָרטען דעם היהנער־הויף...

גאַאיל: איך זעה שוין אַלץ קומען! איך זעה שוין אַלץ קומען!

לעם: און מיר האָבען נאָך אפילו נישט דעם ערסטען קלאָץ.

גאַברי: און וואָס ביזטו? דו מיש דיך נישט אריין מיט

דיינע פוילע ווערטער, דו קאָנסט מיך מאַכען ווילד. איך בין יעצט ווי אַ פאַרע־קעסעל. עס קאָכט און זידט אין מיר און שרייט נאָך ארבייט, נאָך טעטיגקייט...

לעם (מיט האַלבען מויל): און אין מיר — בורטשעט עס אויך פאַר הונגער. (געהט צו דער בויד, וואו ער נעהמט אַרויס אַ שטיק ברויט און הערבט אָן צו קייען.)

גאַברי (צו גאַאיל׳ען, כמעט פליסטערנדיג מיט אַ פערכאַפּטע־אָטעם): אַך, מיין חלום ווערט דערפילט! איך און דו, אין דו און איך, אין טיעפער איינזאַמקייט, אַליין מיט אונזער גליק און אונזער ליעבע, פול לעבענס־קראַפט און טעטיגקייטס־פערלאַנג... אַך, דו! איך פיהל, אז איך מוז דיך אויפהעבען יעצט אויף מיינע הענד און דורכלויפען זיך ווילד מיט דיר אין ווילדער ליידענשאַפט און התלהבות. וואָס ליעבע מאַכט! וואָס ליעבע קאָן נור מאַכען! מיין מוח קאָן עס קוים בענעמען. מיין הארץ ברייטעט זיך און קאָן דאָך נישט אַלץ אומפאַסען.

גאַאיל (שטיל אויפלאַכענדיג פאַר גליקזעליגקייט און האַל־זענדיג איהם): דו, דו...

גאַברי (דריקענדיג זי צו זיך): דו וועסט שוין צוזעהן, ווי איך וועל ארבייטען.

גאַאיל: צוזעהן? ניין! איך בין פול פון דיר און דיין טעטיגקייטס־פערלאַנג. ניין, איך שטעה פון דיר נישט אָב. איך ארבייט גלייך מיט דיר. איך וויל נישט בלויז אָבווישען דיר דעם שוויים פון דיין שטערן, ווען אַ מידער וועסטו קומען פון דער ארבייט. איך וויל דיר העלפען, און ביידע וועלען מיר טריקענען איינס דעם אַנדערן דעם שוויים. איך דיר — אזוי, און דו מיר —

גאַברי: אזוי.

גאאיל: און שטעהענדיג אזוי געזיכט צו געזיכט...

גאברי: וועלען מיר הארציג זיך צוקוקען. (זיי גיסען זיך צונויף אין א לאנגען קוש.)

לעם (צו דער קליינער, וועלכע קוקט זיך צו צו אלץ מיט איין ערנסטער מינע): זעהסט, הא, קליינע? אזוי איז טאקע גוט צו ארבייטען. ווערסטו וועלען אזוי ארבייטען?

די קליינע (ערנסט): א מאן'ס לאסקעס זיינען בעסער ווי א מאמעס.

לעם: העי, העי, פון וואנען ווייסטו דאס? דו ווערסט עס ערסט נאך וויסען.

די קליינע: איך וויים, איך וועל עס וויסען.

לעם: העהע... (קיוט ווייטער.)

גאאיל (אין ענטציקונג): אך, וועלען מיר ארבייטען — מיט קוש און לאסקע אלס שטענדיגע בעגלייטער. צוזאמען גלייך ביים אקערן און ביים זייהען, ביים שניידען און ביים אריינקלייבען פון פעלד, אין שטוב און אין שטאל...

גאברי (פליסטערט מיט לאסקע, ווי א סוד): נעמסטו דיר נישט צופיעל פאר? פערגעסט...

גאאיל: וואס?

גאברי: ווערסט מוטער ווערען.

גאאיל: דאס וועט זיין מיין אברוה.

גאברי: עס וועלען קומען קינדער.

גאאיל: זיי וועלען זיין מיין שפיעל. אך, דו ווערסט שוין זעהן, וואס איך קאן! און איך וועל עס דיר אויך גלייך בעווייזען.

איך לויף צו אונזערע ווערקצייג, נעם אַ גראַבאייזען און העב אָן צו גראָבען דאָס פונדאַמענט פאַר אונזער הויז.

גאַברי (כאַפּט אַראָב זיין הוט און פּאָכעט מיט איהם): הורראַ! (זי לויפט צו דער בויד, ער נאָך איהר, זיי ביינדען דאָרט אויף אַ גרויסען לאַנגען קאַסטען, וועלכער איז צוגעבונדען הינטער דער בויד.)

לעם: נאַ, איך העב שוין אויך אָן צו זעהן אונזער הויז. איך זעה שוין דאָס עס־צימער, די קיך, דעם זאַל, די שלאָפצימער. דאָ וועט זיין מיין מקום מנוחה. לעג איך מיך טאַקע גלייך שלאָפען, אין מיין שלאָפצימער. (ציהט זיך אויס אויפ'ן גראָז און מאַכט צו די אויגען.)

גאַאיל (קומט צוריק מיט אַ גראַבאייזען).

גאַברי (נאָך איהר מיט אַ האַרקע).

גאַאיל: מיר וועלען דאַרפען גראָבען טיעף, אום פּלאַץ צו האָבען פאַר אַ קעלער. און אויפשטעלען וועלען מיר אַ שטייי־נערנעם אונטערבוי.

גאַברי (אַריינפאַלענדיג איהר אין די רעד): אונזער הויז זאָל שטעהן שטאַרק, און לאַנג נאָך אונז זאָל עס דערצעהלען פון אונזער גליק!

גאַאיל: אַ, דו! דו כאַפּסט מיר מיינע ווערטער אַראָב פון צונג! אַלזאָ, וואו העב איך אָן? אָט טאַקע דאָ, וואו דו האַלטסט דיין פוס. פון אונטער אַ שטאַרקען, וועט עס שטאַרק אַרויסוואַקסען. נעם איהם יעצט אַוועק, דיין פוס. יעצט שטעל איך דאָ אַרויף מיין גראַבאייזען, שפּיי מיר אין די הענד גוט אָן, יעצט דריק איך אָן דעם גראַבאייזען מיט מיין פוס. מיט גליק! מיט גליק!

גאַברי: מיט גליק! מיט גליק!

גאַאיל (וואַרפט אַרויס אַ גראָבאייזען ערד, ווייל ווייטער גראָ־בען און שלאָגט אָן אויף אַ שטיין): אַ שטיין?... איז דאָס אַ גוטער סימן צו אַ שלעכטער?

גאַברי: אַ גוטער! אַ גוטער! מיר וועלן אַלע שווערינג־קייטען בייקומען, ווי אָט דעם שטיין. איך גראָב איהם אונטער גלייך מיט מיין האַרקע, אַזוי אָ... דו גראָבסט פון דער אנדער זייט... אַזוי אָ...

גאַאיל: ער בעוועגט זיך שוין! ער בעוועגט זיך שוין!

גאַברי: יעצט גיב איך איהם אַ שלעפּ, אַ הו—ו—ו—ו! און אַרויס איז ער! הוררא, דער אָנהעב איז גוט געמאַכט, הוררא!

גאַאיל: הוררא! הוררא! הוררא!

צווייטער אַקט

(אַ גראָב בעאַרבייט צימער, ווי מען זעהט עס אָפט אין פויערשע הייזער. די ווענד — דיקע בערוועגעס, צווישען וועלכע עס שטעקט אַרויס גראָבער מאָך, דער באַלקען עטליכע פּאַראַלעל לויפענדיגע בערוועגעס מיט ברעטער צווישען זיי, נישט געווייסט. רעכטס צוויי פענסטער, צווישען וועלכע עס שטעהט אַ הילצערן זיץ־בעטעל. לינקס צוויי טירען, צווישען וועלכע עס געפינט זיך איין אייזערנע פּליטע. אין דער הינטערסטער וואַנד דריי טירען. אין מיטען צימער שטעהט אַ מיט אַ טישטוך איבער־געדעקטער טיש, אויף וועלכען עס געפינט זיך אַ דונקעל ברענענדיגע לאָמפּ און עטליכע לייכטער מיט נישט אָנגעצונדענע ליכט, אַ האַלב־דוצענד פּראָסטע ווייסע שטולען שטעהען אַרום טיש, און אנדערע צווישען די פענסטער און צווישען די טירען, ביי דער הינטערסטער וואַנד. נישט ווייט פון אויוועז נאָך הינטען שטעהט אַ פּראָסטער געשיר־שראַנק. דאָס צימער איז לעדיג. פון דרויסען דרינגט אריין אַ קלאַפּען מיט האַמערס, באַלד הערט מען גאַאיל׳ס שטימע: הורראַ! הורראַ! אַ האלבע שטונדע נאָך און די צעהניעהריגע אַרבייט איז געענדיגט. און גלייך שטעקט זי אַריין איהר קאָפּ אין דער פאָרנסטער טיר לינקס. קליינע, פאַר וואָס איז דאָ עפּעס פינסטער? מיידעל, מיידעל, וואו שטעקסטו נור? קומט אריין אין צימער, אויפגעלעבט און אויפגע־רעגט, געהט שנעל צו צום טיש און דרעהט ארויף די פלאַם פון לאָמפּ, זי זעהט אויס איבער דרייסיג, דאָס מאַט־געוואָרענע געזיכט ווייזט פון אַ סך ארבייט, די גאַנצע פיגור איז אַ ביסעל פּלומפּ, פויעריש. זי איז אָנגעטהאָן אין אַ גראָבען פויערשען העמד מיט אַ דונקעל־בלויען ציצענעם קלייד איבער איהם און אין גראָבע, שווערע שיך.)

די קליינע (קומט ארויס פון דער רעכטער טיר אין דער הינטערסטער וואַנד, גאַנץ פערשלאָפען. זי איז יעצט אַ שיין מיידעל

פון אַ יאָהר ניינצעהן, אָנגעטאָן אויך אין אַ גראָבען פויערשען העמד מיט אַזאַ מין קלייד איבער איהם, רויטע קאָראַלען אויפ'ן האלז און די באָרפיסע פיס אין שטעקשיך).

גאַאיל: דו האָסט גאָר געשלאָפען! שעהמסט דיך נישט? נאָך אַ שורה ברעטער און דאָס הויז איז פארטיג!

די קליינע (גענעצענדיג): אַך, האָסט עס געמאָגט אָבלאָזען אויף מאָרגען אויך. שוין אזוי שפּעט.

גאַאיל: דו ביזט אָבער גוט און קלוג. (בעטאָנענדיג די ווערטער.) היינט פאַר צעהן יאָהרען האָב איך אָנגעהויבען צו גראָבען דאָס פונדאַמענט פון אונזער הויז און היינט מוז דאָס הויז געענדיגט ווערען, כאָטש ביי לבנה־שיין און פאַקעל־ליכט. אזוי האָב איך געזאָגט און לאָז דערפון נישט אָב. מיר האָבען אונ־צעהליגע מאָל אָבגעלעגט, און לאנגזאם גענוג איז ביי אונז די ארבייט געגאנגען. היינט אָבער ווערט זי געענדיגט, און היינט אויך יום־טוב'ען מיר די חנוכת־הבית. לעבעדיג, מיידעל, טשוכע דיך פערנאנדער, צינד די ליכט אָן, מאַך העל און יום־טוב'דיג. גרייט די גלעזער אָן און שטעל דעם וויין אויפ'ן טיש, שמחה וששון זאָל זיין! און איך געה צוריק צו דער ארבייט. ער זאָל מיר דאָרטען נישט צושלאָגען דאָס לעצטע ברעט. דאָס מוז זיין מיין ארבייט. איך האָב אָנגעהויבען און איך מוז ענדיגען. איך טו נור אַ קוק, וואָס מאַכען מיינע פּופּקעלעך. (געהט צו צו דער לינקער טיר אין דער הינטערסטער וואַנד, עפענט זי, קוקט אַריין און הערט זיך צו.) מיינע פינף פּופּקעלעך שלאָפען אזוי געשמאַק, בראָפּען אַזש. (מאַכט צוריק צו די טיר.) דו ווערסט דאַכט זיך אויך ענטשלאָפען. טו דיין ארבייט, טו. מיר זיינען באַלד שוין פּאַרטיג. (געהט אַרויס. מען הערט זי הויך פרעגען.) וואו האַלט איהר שוין? זייט איהר שוין ביים סוף?

די קליינע (וועלכע איז געזעסען פויל ביים טיש, הייבט זיך אויף, געהט צום אויוועז, נעמט אַ שוועבעלע, צינדט זי אָן, גענוצט און צינדט אָן אַ ליכט, דאַן אַ צווייטעס. די שוועבעלע געהט אויס, גענוצט זי ווידער, נעמט אַ ברענענד ליכט און צינדט מיט איהם אָן אַ דריטעס).

לעם (קומט אַריין. ער איז בעוואַקסען מיט אַ גרויסען שוואַרצען באָרד, אָנגעטאָן אין העמד און הויזען, און באָרפּיס): נאַ, איך קאָן שוין מעהר נישט. עס געהען מיר שוין מעהר די הענד נישט. נאָך אַזאַ שווערען טאָג אַרבייט אין פעלד, איז דאָס נאָך אַ צוגאָב. ער קאָן שוין אויך מעהר נישט אַרבייטען. קוים וואָס ער בעוועגט נאָך דעם האַמער. נור זי וויל גאָר נישט מיד ווערען. טיק זאָל זי דאָרטען אַרבייטען. איך וועל מיר געהן שלאָפען, איך בין שוין אַזוי שלעפעריג. און וואָס שלאָפסטו נאָך נישט? פּאַלסט דאָך אויפ'ן נאָז? וואַרטסט אויף די חנוכת הבית? מאַכסט איליומינאַציע? (לעגט אויף איהר אַרויף די האַנד.)

די קליינע (שטופּט איהם אָב): געה, דו ביזט דאָך שלעפעריג, געה לעג דיך שלאָפען.

לעם: ניין, נישט שלעפעריג מעהר. איך האָב דיך דערזעהן, איז אויס, איז נישט שלעפעריג מעהר.

די קליינע: העבסט שוין אָן?

לעם: ווען האָב איך דען אויפגעהערט?

די קליינע: געה, העלף מיר בעסער אַרויפשטעלען גלעזער אויפ'ן טיש און ברייננג אַריין דעם וויין פון קעלער.

לעם: מיט'ן גרעסטען פערגניגען. וועסטו מיר געבען דערפאַר אַ קוש?

די קליינע: טראָג דיך אָב. איך דאַרף דיין הילף נישט.

לעם: איז נישט, העהעהע, איז געה אליין.

די קליינע (געהט ארויס).

לעם (זעצט זיך אוועק אויף א שטול, געניצט און שמייכעלט פערגניגט, פון דרויסען דרינגט אריין גאאיל'ס געשריי): קליינע, מיר זיינען באלד פארטיג!

די קליינע (קומט אריין מיט א קרוג וויין און שטעלט איהם אויפ'ן טיש).

לעם: זעהסט, ווען דו וואלסט מיר אבער געגעבען א קוס, וואלסטו דיר פערשפארט די טרחה צו געהן אין קעלער אריין. און איך פרעג דיך נישט מעהר, וואס זשאלעוועסטו א קוס? פאר וועמען האלסטו זיי, דיינע קוסען?

די קליינע (ארויסנעמענדיג גלעזער פון שראנק און אריינשטעלענדיג זיי אויפ'ן טיש): פאר דעם, ווער עס וועט זיי קריגען.

לעם: פערגעס נישט, אז איך בין דער איינציגער מאנסביל אויף מיילען און מיילען ארום.

די קליינע: דער איינציגער אפילו?

לעם: וואס, אפשר נישט? גאברי איז דאך אבגערעכענט. איך האב שוין אפילו לאנג בעמערקט, ווי דו קוקסט אויף איהם, ווי דו ווערסט גאר א פערצאפעלטע, ווען ער קומט נאהנט צו צו דיר.

די קליינע: ווי דו האסט עס אבער בעמערקט!

לעם: אבער וואס איז די פעולה, דו צאפעלסט זיך אומזיסט. ער איז שוין איינמאל פאר אלעמאל נישט צו האבען. און דו ביזט פאר איהם א—פיו! א שאטען אויף דער וואנד.

די קליינע: ווי שארפזיניג דו ביזט.

לעם: אפשר נישט?

די קליינע: וואָס פרעגסטו? דו ווייסט עס דאָך גענויס.

לעם: גענויס ווייס איך דאָס גענויס. קאָנסט זיכער זיין, ער וועט שוין גאאיל׳ן נישט אויסבייטען אויף דיר.

די קליינע: ווער זאָגט עס דען?

לעם: היינט וואָס מאכסטו פאר איין אָנשטעל. בין איך דאָך פּאָרט דער איינציגער מאנסביל.

די קליינע: די וועלט איז דען קליין?

לעם: די וועלט! וואָס דארפסטו וויט זוכען, אז איך בין לעבען דיר? האָב מיך ליעב, זאָג איך דיר, מיידעל, און דו וועסט הנאה האָבען. דו ווייסט דאָך: אַ מאַן׳ס לאַסקעס זיינען בעסער אפילו ווי אַ מאַמעס. איז אויף וואָס וואַרטסטו נאָך? דו ביזט שוין אויך אין די ריכטיגע יאָהרען. און איך וועל דיך אזוי גוט לאַסקען—מ־מאַ! דו האָסט גאָר קיין בעגריף נישט! ווילסט, גיב איך דיר אַ פּראָבע. (וויל זי אַרומנעמען.)

די קליינע (שטופּט איהם אָב): די הענד אוועק, האָב איך דיר וויפיעל מאָל געזאָגט! איך זאָג עס נאָך גאברי׳ן.

לעם: דו מיינסט, ווען ער היט דיך אָב פון מיר, איז ער וואָס אויסען? ער וויל מעהר נישט, מיר זאָלען זיך נישט פער־נעסען, נישט לייכטזיניג זיין. ער וויל, מיר זאָלען חתונה האָבען און פּיהרען זיך געזעצליך...

די קליינע (לאַכט אויף).

לעם: וואָס לאַכסטו? אַ ודאי מיינט ער דאָס. און אויב דו ווילסט...

די קליינע (לאַכענדיג): גערה, דו ביזט אַ נאַר.

לעם: מיר וואָלטען געקאָנט אזוי גליקליך זיין און אזוי פיעל געניסען.

די קליינע: אָ, איך גענים שוין.

לעם: וואָס געניסטו?

די קליינע: דיין צאפּלען זיך.

לעם: זעה, איך קאָן אמאָל אין כעס ווערען דערפאַר.

די קליינע: אָהאָ! און וואָס וועסטו טון?

לעם: איך קאָן אין כעס ווערען און... יעמאָלט כאַפּ איך דיך מיט געוואַלט און קוס דיך אָן, וויפיעל מיין הארץ געלוסט. (גיט זיך א לאָז צו איהר און כאפּט זי ארום.)

די קליינע (ראנגלענדיג זיך מיט איהם): דו קוסט נאָך נישט!

גאברי (איילט אריין): וואָס איז דאָס? דו לאָז זי גלייך אָב! (ער זעהט אוים וועניג געעלטערט, אנגעטאָן אין העמד און הויזען, וועלכע שטעקען אין הויכע שטיפעל.)

לעם (לאָזט אָב די קליינע, פּערלעגען שמייכלענדיג).

די קליינע (פּעררייכט איהרע האָר און קוקט אויף גאברי'ן מיט א דורכדרינגענדען בליק).

גאברי (צו לעם'ען): וואָס האָסטו שוין עפּעס וויעדער?

לעם: זי האָט מיך אריינגעבראכט אין כעס, און וואָס זי האָט מיר נישט געוואָלט געבען מיט גוטען, האָב איך געוואָלט נעמען מיט בייזען.

גאברי: וויפיעל מאָל דארף איך דיר נאָך זאָגען, דו זאָלסט זי מיר לאָזען צו רוה. דו געהסט מיר גלייך ארוים! געה העלפען שנעל גאאיל'ן.

לעם: איך בין מיד. איך וויל שלאָפען.

גאַבּרי: טיק געה שלאָפען, אָבער גלייך!

לעם: הערהע. (גיסט זיך אָן אַ גלאָז וויין.) לחיים! (טרינקט אויס און געהט אַרויס דורך דער הינטערסטער טיר לינקס.)

די קליינע (מאַכט זיך צו שאַפען אויפ'ן טיש, אויף איהרע ליפען שפּיעלט אַ צופריעדענער שמייכעל).

גאַבּרי (בעגלייט אַרויס לעמ'ען מיט אַ בייזען בליק. בלייבענדיג אַליין מיט דער קליינער, ווערט ער אונרוהיג, קאָרטשעט זיך עפּעס איין און זאָגט ווי פאַר זיך): ער וויל גאָר נישט אַבלאָזען. איך האָב דרויסען שוין געהערט, ווי דו האָסט זיך מיט איהם געראַנגעלט.

די קליינע: אפשר געזעהן אויך?

גאַבּרי: וואָס מיינסטו מיט דעם?

די קליינע: האהא, איך מיין, אַז דו האָסט צוגעקוקט, וואָס טוט ער דאָ מיט מיר אַליין.

גאַבּרי: איך האָב — וואָס? ווי קומסטו דאָס צו טראַכטען?

די קליינע: טראַליאַ־ליאַ און טראַליאַ־לי!

גאַבּרי: דו ענטפער!

די קליינע: איז ניין, נו! איז האָב איך אַ טעות געהאַט.

גאַבּרי: ווי קומסטו אָבער אַזוינס צו טראַכטען?

די קליינע: ווי קום איך? דאָס פרעג ביי דיר.

גאַבּרי: קליינע, דו פערטראַכסט מיר צופיעל.

די קליינע (שאַרף): דאָס זאָלסטו מיר נישט זאָגען.

איך פערטראכט גארנישט. ווילסט דאך נישט, איך זאל דיר דער־צעהלען פון דיר אליין.

גאברי: ווי? וואס?

די קליינע: דו שטאמעלסט, זעהסט. דו ווייסט שוין, אז איך וויים.

גאברי: קליינע!

די קליינע: איך בין שוין א גרויסע.

גאברי: דאס וויים איך.

די קליינע: דו פיהלסט עס.

גאברי: ליידער — פיהל איך עס.

די קליינע: ליידער?

גאברי: יא, ליידער! ליידער! און הערסט — זיי מיר די קליינע, ווי שטענדיג. זיי די קליינע, ווער די קליינע. לא׳מיר פערגעסען, אז דו ביזט אויסגעוואקסען.

די קליינע: האהאהא, איך דארף עס שוין! ווילסטו עס טאקע?

גאברי: איך וויל עס, איך וויל עס! און איך בעט דיך, און איך הייס דיר, וויל דו עס אויך.

די קליינע (ליידענשאפטליך): קאן איך עס, קאנסט דו עס? — אויב דו קאנסט עס, האסטו דאך נישט וואס צו רעדען. (ליידענשאפטליכער.) בין איך צו דיר געקומען און האב דיר גע־זאגט: זעה, איך וואקס, איך ווער גרעסער, איך בין שוין אויס־געוואקסען, און קוק אויף מיר יעצט מיט גאנץ אנדערע אויגען, בעריהר מיך יעצט מיט דיינע פינגער גאנץ אנדערס, אטעם איבער מיר מיט א הייסערען אטעם, קוס מיך מיט א גרעסערען ברען.

האָב איך דיר דאָס געהייסען? האָב איך דאָס פון דיר געוואָלט? פערגעס, אַז איך בין אויסגעוואקסען, אויב דו קאָנסט, און וועסט צו מיר נישט דאַרפען האָבען קיין טענות.

גאַבּרי (איבּעררַאַשט פערוואונדערט): קליינע, פון וואַנען ווייסט דו דאָס אַלץ?

די קליינע: פון דיר! פון דיר!

גאַבּרי (כאַפּט זי אָן לײדענשאַפטליך פאַר דער האַנד): דו!

די קליינע (כאַפּט צוריק די האַנד): וואָס ווילסטו?

גאַבּרי (רייבּט זיך די שטערן און די ברוסט): וואָס וויל איך? וואָס וויל איך?

גאַאיל (פון דרויסען): פּאַרטיג! פּאַרטיג! הוררא! הוררא!

גאַבּרי (ציטערט אויף).

די קליינע (קוקט איהם אָן פון דער זייט פול שפּאַנונג).

גאַאיל (פון דרויסען): פּאַרטיג! פּאַרטיג! דאָס לעצטע ברעט שוין צוגעשלאָגען!

גאַבּרי (לאָזט זיך פלוצלונג צו דער טיר, און לויפט ארויס דרויסען): מזל טוב! מזל טוב!

די קליינע (בּלייבּט אַליין, ווי איבּעררַאשט און בּעליידיגט. זי שטעהט פאַר דעם טיש פערטראַכט און פלוצלונג העבּט זי אָן צו פערלעשען די ליכט, לאַנגזאַם, אויטאָמאַטיש, אין געדאַנקען. זי פערלעשט איין ליכט און דאָס צווייטע און העבּט אָן דונקעל צו מאַכען די לאָמפּ. בּאַלד רעדט זי אַרויס שטילערהייט מיט עקסטאַזע): ער איז דאָך מיינער! (זי דרעהט אויף גיך ארויף די פלאַם, צינדט אָן די פערלאָשענע ליכט און ווענדט זיך צו דער טיר, אויסרופענדיג אין

א מין ענטציקונג, מעהר אלס פארטזעצונג פון איהרע געדאנקען:) הורראַ! הורראַ! (ווערליג די טיר ווערט מיט רעש אויפגעעפענט און גאַאיל און גאַברי קומען אריין מיט גערויש, פרעהליכע און יום־טוב'דיגע.)

גאַאיל (ווי ענטפערענדיג דער קליינער אויף איהרע הורראַ־געשרייען): הורראַ! (כאַפּט אַרום די קליינע און קוסט זי שטאַרק און וואַרם): עס איז דערגרייכט! און יעצט מאַכען מיר דעם גרעסטען יום־טוב. די גלעזער אָנגעגאָסען! און וואו איז לעם?

די קליינע: ער איז אוועק שלאָפען.

גאַאיל: שלאָפען? יעצט איז ניטאָ קיין שלאָפען! (זי געהט לינקס צו דער הינטערסטער טיר און רופט אריין.) שטעה אויף, פּעפער! די אַרבייט איז געענדיגט און מיר געהען יום־טוב'ען יעצט די חנוכת הבית. מיר וועלען טרינקען וויין און לוסטיג זיין. שטעה אויף, קום אַרויס! איך וואַרף דיר באַלד אַראָב פון בעט.

לעם (קומט אַרויס, רייבענדיג זיך די אויגען): וואָס מיר חנוכת־הבית, אַז איך בין גאָר ברוגז.

גאַאיל: ברוגז? מיט וועמען און אויף וועמען?

לעם: מיט איהר און אויף איהר. (זעצט זיך ביים טיש, פויל.)

גאַאיל: ווערסטו דיך איבערבעטען. (צו גאַברי'ן.) גיס אָן די גלעזער. (בעמערקט, אַז ער האָט זיי שוין אָנגעגאָסען.) אַה, דו האָסט זיי שוין. איז טרינקען מיר. נעמט זיך פאַר די גלעזער און קלאַפּען מיר זיי אָן...

לעם: ניין, דאָס שוין געווים נישט. איך קאָן איהר אין די אויגען גלייך נישט קוקען.

גאַאיל: פערשטעהר מיר דו די שמחה נישט.

גאַברי: וואָלסט איהם שוין בעסער געלאָזען שלאָפען.

גאַאיל: וואָס איז? וואָס איז צווישען אייך געשעהן?

לעם: איך וויל פון איהר א קוס, און זי וויל מיר איהם נישט געבען.

גאַאיל: האהאהא, אָט דאָס איז אַלץ?

לעם: ביי אייך איז דאָס נאָך וועניג?

גאַאיל: ווארט נאָך, קומט צייט, קומט קוס. און וואָס מיינט איהר, קינדער, מאכען מיר אפשר אונזער שמחה דאָפּעלט?

גאַברי: וואָס מיינסטו דערמיט?

גאַאיל: מאכען מיר זיי אפשר חתונה?

די קליינע (מיט שרעק): וואָס?!

לעם: אָ, איך בין א בעלן כאָטש גלייך.

גאַברי (פאַרזיכטיג): אַזא זאך ווערט נישט אָבגעטאָן אזוי שנעל און שפּעט ביינאַכט.

לעם: גאָר אזוי? יוען דען אַנדערס?

גאַאיל: ער איז א וואוילער יונג, נישקשה, אונזער פויליאַק...

די קליינע: דו לאָז מיך שוין אַליין, איך וועל אויס־קומען אָהן דיין שדכנות.

גאַאיל: איז נישט. איז נישט גע׳פּועל׳ט.

לעם: נאַ, איך געה צוריק שלאָפען.

גאַאיל: ניין, דו געהסט נישט אוועק. די חנוכת הבית

איז דיין שמחה אויך. ווי אונזער אַלעמענס. צו די גלעזער, חברה! לחיים! טרינקט.

(זיי ווינשען זיך צו לחיים און טרינקען).

גאַאיל: און נאָך איינס.

גאַבּרי (גיסט אָן).

גאַאיל (צו איהם): און יעצט זאָג עפּעס. אַ טאָאַסט! אַ טאָאַסט!

גאַבּרי: דאָס געהערט דיר. דו האָסט אָנגעהויבען דאָס הויז און דו האָסט עס פערענדיגט. דיר געהערט אויך דער ערס־טער טאָאַסט.

גאַאיל: מיינסט, איך וועל מיך מיט דיר דינגען? מיין צונג איז יעצט אין בעסטען גאַנג. (העבט אויף איהר גלאָז, מיט גרויסער פייערליכקייט און הארציגקייט.) איך טרינק, אַז אונטער דעם דאַך זאָל קיינמאָל קיין זאָרג נישט איינטרעטען און קיינמאָל נישט קיין טרויער. איך טרינק, אַז אין דעם הויז, וואָס איז אָנגעהויבען געוואָרען אונטער דעם וואָרקען־קלאַנג פון גרויסער ליעבע און אונטער דעמזעלבען קלאַנג פאַרטגעזעצט און געענדיגט געוואָרען, זאָל די ליעבע קיינמאָל נישט אויפהערען. איך טרינק, אַז אין דעם הויז, וואָס איז צעהן יאָהר געבויט געוואָרען, ביס־לעכווייז, פּאַמעליך, שטיין צו שטיין, בערוועגע צו בערוועגע, ברעט צו ברעט, אין די אָברוה־שטונדען נאָך שווערער ארבייט אין פעלד און שטאַל, זאָל קיינמאָל נישט אויסגעמען זיך דער פליס און דער טעטיגקייטס־פערלאַנג. איך טרינק פאַר איין אר־בייטסרייכע און ליעבעפולע צוקונפט ביז וויט אין אַ טיעפע עלטער אריין, ווען ענדליך ארומגערינגעלט פון טרייע, עהרליכע און פליי־

סיגע קינדער, וועלען מיר רוהיג קאָנען צומאַכען די אויגען. איך טרינק פאר גליק און פרייד און ליעבע. הורראַ!

אלע (ווי מיט אַ האַלבען מויל): הורראַ! (זיי טרינקען.)

גאַאיל: איהר זייט מיר שלעפעריג, קינדער. (צו גאַבריי'ן.) אָבער גיס ווייטער אָן און זאָג דו אַ טאָאַסט.

גאַבריי (אָנגיסענדיג): אָנגיסען וועל איך שוין, אָבער זאָגען? דו האָסט אויסגעדריקט מיט דיין טאָאַסט, וואָס מיר אַלע ווינשען, און איך קאָן איהם בלויז איבער'חזר'ן וואָרט פאר וואָרט. איך האָב גאָרנישט געוואוסט, אַז דו ביזט אַזא גוטע רעדנערין. איך וועל אַזוי גוט נישט קאָנען. — איך טרינק... איך טרינק פאר דיר, וועלכע האָט דאַכט זיך דעם גרעסטען חלק ארבייט אין דעם הויז. איך טרינק פאר דיר, דו זאָלסט דערלעבען צו זעהן, אַז אַלע דיינע וואונשען זיינען מקוים געוואָרען. איך טרינק, אַז דו זאָלסט דערלעבען פיעל נחת פון דיינע קינדער און דיין היים...

גאַאיל: מיט דיר צוזאַמען! מיט דיר צוזאַמען!

גאַבריי: לחיים!

אלע: לחיים!

גאַאיל: נאַ, איך רעכען, ווייל עס איז אַזוי שפּעט און דו ביזט מיד. דו האָסט עס געקאָנט אַ ביסעל וואַרמער מאַכען. מילא, גיס ווידער אָן. יעצט וועסט דו, קליינע, זאָגען אַ טאָאַסט.

די קליינע: איך?!

גאַאיל: יאָ, דו. וואָס איז, דו קאָנסט נישט רעדען? נעם דאָס גלאָז און הייב אָן.

די קליינע: אָבער ווירקליך. איך ווייס גאָר עפּיס נישט. איך האָב יעצט וויין אין קאָפּ, אָבער נישט געדאַנקען.

דאָך... ער האָט זיין טאָאַסט געזאָגט פאר דיר, און דו האָסט שוין דיין טאָאַסט געטרונקען, וועל איך איהם זאָגען מיינעם.

גאאיל: גוט, גוט.

די קליינע (אויפהעבענדיג צו גאַברי׳ן איהר גלאָז, ליידענ־שאַפטליך): איך טרינק פאַר דיר! איך טרינק פאר דיר, דו שיינער, קרעפטיגער מאַן...

גאברי: א—או!

לעם: זעהסט, איהם מאַכט זי גאָר די קאָמפּלימענטען.

גאאיל: ווי ער פערדיענט. אָבער רייסט זי דאָך נישט איבער.

די קליינע: איך טרינק, דו זאָלסט אויך אויף ווייטער בלייבען אזוי יונג און אזוי קרעפטיג, פול ענערגיע צו נייע טהאַ־טען און נייע פריידען. איך טרינק, אז דו, דער זיעגער אין לעבען, זאָלסט אויך ווייטער זיעגען און דערגרייכען אלע דיינע פערלאַנ־גען. איך טרינק, אז די ליעבע, וועלכע מאַכט יונג, זאָל דיך, וואָס ליעבסט און ווערסט געליעבט, אויך קיינמאָל נישט פערלאָזען. הורראַ!

אלע: הורראַ!

גאאיל: קורץ און גוט. יעצט ווייטער, און אונזער פויליאק וועט טאָאַסטען.

לעם: איך? יאָ. איך וואָלט שוין געטרונקען פאר איהר, און וואָלט געוואָלט, זי זאָל טרינקען פאר מיר. אָבער יעצט... יעצט טרינק איך פאר — פאר שלאָפען געהן.

גאאיל: געה, דו ביזט מיר א פרייד־צושטערער. איך בין ערסט אין גאַנצען הוליען. און... און... אוי, איך האָב מיינע אַנ־דערע בעלי־שמחות גאָר פערגעסען. (זי לאָזט זיך צו דער לינקער טיר אין דער הינטערסטער וואַנד.)

גאַברי: צו וואָס? לאָז זיי שלאָפען.

גאַאיל: זיי האָבען זיך אַזוי געבעטען, איך זאָל זיי אויפוועקען צו חנוכת הבית. אָבער איך וויל בלויז אַ קוק טון, טאָמער שלאָפען זיי נישט, מיינע מחותנים׳לעך. (געהט אריין אין דאָס קינדער־צימער.)

לעם: און איך געה יעצט טאַקע אוועק שלאָפען. און נאָך ברגז׳ער ווי פריהער.

די קליינע: טאַקע?

לעם (צו גאַברי׳ן): יעצט בין איך אָבער ברגז אויף דיר אויך. איך זעה שוין, אַז דו ווילסט נישט, איך זאָל מיט איהר חתונה האָבען.

גאַברי: וואָס? געה און שלאָף זיך אויס און רעד נישט קיין נאַרישקייטען.

לעם: נאַרישקייטען? זאָל זיין נאַרישקייטען. איך בין אָבער ברגז און וועל אפילו קיין גוטע נאַכט נישט זאָגען. (אין טיר דרעהט ער זיך אום, שטעקט אַרויס די צונג און מאַכט אַ פערקרימט געזיכט צו דער קליינער.) ע—ע—ע—ע, דו וועסט אָבער אויך שלאָ־פען אַליין. (פערשווינדט.)

גאַברי (שיקט איהם נאָך, האַלב פאַר זיך): נאַר! (דאַן ווענדט ער זיינע אויגען צו דער קליינער און קוקט זי אָן מיט אַ פאַר־שענדען בליק.)

די קליינע (שטעהט אויף, געהט צום פענסטער, קוקט אַרויס אין דער פינסטערניס, ווענדט זיך אום און ענטפערט איהם מיט דיזעלבע בליקען, נישט אַראָבנעמענדיג פון איהם די אויגען).

גאַאיל (קומט אריין): זיי שלאָפען אַזוי געשמאַק, די

פופקעלעך. איך האָב קיין האַרץ נישט זיי אויפצואוועקען. איך האָב זיי נור איינציגווייז גוט אָנגעקוקט. זיי האָבען זיך אפילו נישט אַ ריהר געטאָן. איך וואָלט זיי יעצט געוואָלט אַזוי האָבען ארום זיך. די גרעסערע וואָלטען זיך אָנגענומען פאַר מיין קלייד, אַזוי אָ, און איך וואָלט גענומען דיביידע קליינע אויף מיינע הענד, אַזוי אָ, און וואָלט 'מיך געלאָזט מיט זיי אַ טענצעל. אַך, וואָלט איך מיט זיי געטאַנצט... אָט אַזוי אָ... (טאַנצט גלייך זי וואָלט געהאַט אַרום זיך די קינדער און רעדט טאַנצענדיג.) און געלאַכט וואָלטען זיי... אונזער מוזיניטשקע מיט איהר זילבערנעם געלעכ־טערל... און אונזערע פיער בנים... העהעהע און האַהאַהאַ... האַהאַהאַ און העהעהע. (האַקט אָב פלוצלונג דאָס טאַנצען און געהט מיד צום זיץ־בעטעל שווער רעדענדיג.) אָט אַזוי וואָלט איך מיט זיי געטאַנצט. (זעצט זיך און שמייכעלט מיד.) הע... (זי זעהט אָבגעמאַטערט און געעלטערט אויס.) יעצט בין איך אָבער טאַקע מיד, אָבער שטאַרק מיד.

ג אַ ב ר י : וועלען מיר געהן יעצט שלאָפען.

ד י ק ל י י נ ע (האָט ביי גאַאיל'ס לעצטע ווערטער אָנגעהויבען אונטערצוטאַנצען אויף איהר אָרט. יעצט טאַנצט זי אין קרייז, שטיל צוזינגענדיג זיך און שפּיעלענדיג מיט איהרע קאָראַלען).

ג אַ א י ל : שלאָפען געהן? אַזוי אָבהאַקען די שמחה? מען האָט שוין אפילו געדאַרפט געהן שלאָפען. אַזוי פיעל היינט גע־אַרבייט און מאָרגען איז ווידער אַ טאָג. ווילסטו שוין געהן שלאָפען? זעהסט, איהר טענצעלט זיך ערסט. ניין, אַזוי וועט עס זיין. הוליען איז הוליען. ניטאָ נאָך קיין שלאָפען געהן. איך וועל מיך נור דאָ אַ ביסעל אויסרוהען. איך וועל אַזוי אָ אריינ־נעמען די פיס אונטער זיך און וועל מיך צושפּאַרען אַ ביסעל.

ד י ק ל י י נ ע (איבעררייסענדיג איהר טאַנץ) : איך וועל דיר ברייננגען אַ קיסען.

ג אַ א י ל : ניין, נישט נויטיג. איך וועל נור אַזוי אַ...

ד י ק ל י י נ ע (געהט דאָך אַרויס אין דאָס שלאָף־צימער דורך דער מיטעלסטער טיר און דער הינטערסטער וואַנד.)

ג אַ א י ל : פון טאַנצען האָט זיך מיר נור אַ ביסעל פערדרעהט דער קאָפּ. דו רוק נור צו דעם טיש צום בעטעל, איך זאָל קאָנען דערלאַנגען מיין גלאָז. איך וועל ליעגען און העלפען אייך טרינקען.

ג אַ ב ר י (רוקט צו דעם טיש צום בעטעל).

ד י ק ל י י נ ע (קומט אַרויס מיט אַ קיסען און לעגט איהם איהר אונטער'ן קאָפּ).

ג אַ א י ל : איך וועל מיך נור אַ ביסעל אָברוהען און מיר העבען אָן די שמחה פון אָנהעב. העהע... און דער פוילאַק איז טאַקע ענטלאָפען שלאָפען? אַ רחמנות אויף איהם. ער איז נעביך אַזוי פערליעבט אין דיר, און דו גאָרנישט. העהע. דו ביזט איבערהויפט דאַכט זיך אַ קאַלטע. וואָס מיינסטו, מאַנ'דעל, איז זי פעהיג צו פערליעבען זיך?

ג אַ ב ר י : איך ווייס? פון אייז איז זי דאַכט זיך נישט.

ג אַ א י ל : העהע... או, בין איך אָבער מיד. (ציהט אויס די האַנד נאָך איהר גלאָז.) לחיים, קינדערלעך! טרינקט. (זי טרינקט אָב און שטעלט אַוועק צוריק דאָס גלאָז, לאַנגזאַם, מיט שווערער האַנד.) די הענד, די הענד זיינען מיר ווי קלעצער. און די פיס, די פיס, וויסטו, פון זיצען אונטערגעבויגען אויפ'ן דאַך...

ד י ק ל י י נ ע (העבט ווידער אָן אונטערצוטענצלען).

גאאיל: זעהסט, זי טענצעלט װיעדער. יא, זי האט קיין פינף קינדער נישט געהאט און האט אזוי פיעל נישט געארבייט.

די קליינע: א, איך װאלט יעצט!... איך װאלט ארויס יעצט אין פעלד און װאלט מיך געלאזט לויפען װי א װילד פערדעל און װאלט געשריען און װאלט געזונגען. איך װאלט עפעס יעצט...

גאברי: ששש, לאז זי שלאפען.

גאאיל: ניין, ניין, איך שלאף נישט... איך האב נור אזוי...

די קליינע (צו גאברי׳ן): ע, קום לא׳מירביידע מאכען לחיים.

גאאיל: העהע, אט אזוי א, טרינקט, זייט אייך משמח.

די קליינע: קום, לא׳מיר זעהן, װער װעט צוערסט שיכור װערען.

גאאיל (האלב איינגעשלאפען): איך זאל אייך נור ביידען נישט דארפען נאכדעם אויסטון און לעגען שלאפען. העהע.

די קליינע (גיעסט אן די גלעזער און זעצט זיך אנטגעגען גאברי׳ן ביים טיש): אט האסטו דיין גלאז און איך האב מיין גלאז. לחיים!

גאברי (ענטפערט קוים אב): לחיים!

די קליינע (קרימט איהם נאך): לחיים! װאס עפעס אזוי שלעפעריג? ביזטו אויך מיד? װילסט דיך אויך צושפארען? זעהסט, זי שלאפט שוין.

גאברי (קוקט אן די שלאפענדיגע און קנױטשט אן די שטערן.)

די קליינע: נו, װאס אזא אנגערוקטער?

גאברי (שטעהט אויף און געהט זיך דורך איבער׳ן צימער).

די קליינע: נו, וואָס איז דאָרטען? וואָס איז? וואָס קוועטשט דיך?

גאַברי (געהט צו איהר צו און שעפּטשעט שטיל און ליידענשאַפטליך אַרויס): מיידעל, ווייסטו, וואָס דו ווילסט?

די קליינע: צו וויים איך, וואָס איך וויל? ערסטענס וויל איך, דו זאָלסט דיך אוועקזעצען אָט דאָ אנטקעגען מיר, ווי דו ביזט פריער געזעסען, און מיר וועלען אונז קוקען אין די אויגען. נו, וואָס שטעהסטו?

גאַברי: ווייסטו, וואוהין דאָס קאָן אונז פיהרען? צו וואָס דאָס קאָן אונז ברייננגען?

די קליינע: איך מיין, דו ווייסט עס שוין פון לאַנג און האָסט דערצו געטריבען.

גאַברי: איך האָב געקעמפפט די גאַנצע צייט מיט זיך אַליין...

די קליינע: דו האָסט געקעמפפט די גאַנצע צייט מיט דיר אַליין און האָסט אין דער זעלבער צייט נישט אָבגעלאָזט פון מיר און מיך גאַנץ ווילד געמאכט... קוק נישט צו איהר, זי שלאָפט שטארק... און זי האָט דיך שוין גענוג געגאָסען, שוין גענוג געהאט פון דיר אונצעהליגע פריידען. (שפּרינגט אויף און לעגט אַרויף איהרע אָרמס אַרום זיין האַלז.) יעצט וויל איך זיי פון דיר. איך וויל דיך זעהן ווילד, ליידענשאַפטליך, פייערדיג. איך וויל פון דיר געלאַסקעט ווערען ווי נאָך קיינמאָל נישט. דו זאָלסט מיך דערדריקען מיט דיינע אומאַרמונגען. איך בייגק שוין לאַנג נאָך דיין ווילדקייט, איך וואַרט שוין לאַנג אויף דעם פון דיר.

גאַברי: נישט דאָך, נישט. איך וויל דיר וואָס דערקלערען. קום דרויסען... קום אַרויס דרויסען.

ד י ק ל י י נ ע: יאָ, קום דרויסען, דו וועסט מיר וואָס דערקלערען. (זיי ווענדען זיך צו דער גאַסטיר, זי פאָראויס און ער נאָך איהר. פּלוצלונג כאַפּט ער זי אָן פון הינטען, בויגט אַריבער איהר קאָפּ און עסט זיך איין אין איהר מיט אַ ווילדען קוס.)

ג אַ ב ר י (ליידענשאַפטליך שעפּטשענדיג איבער איהר): נאָ, דו האָסט מיך ווילד געמאַכט. יעצט איז עס געקומען איבער מיר. יעצט וועסט דו האָבען, וואָס דו ווילסט. יעצט איז ניטאָ שוין קיין צוריק. יעצט העב איך דיך אויף אויף מיינע הענד (ער טוט עס.) און טראָג דיך אַרויס אין דאָס פרייע דרויסען, און דו וועסט זעהן, ווי איך קאָן לאַסקען. אַ, זאָל געשעהן, וואָס מוז געשעהן! (איילט מיט איהר אויף די הענד צו דער טיר.)

ג אַ א י ל (איז וואַך געוואָרען פון זיין צו שטאַרקען געפּליסטער, עפענט ווייט פערנאַנדער די אויגען, גיט זיך אַ כאַפּ, גאַנץ בלייך ווערענדיג, און שרייט אַרויס מיט גרויסען שרעק): אוי!

ג אַ ב ר י (גיט אַ ציטער, שטרויכעלט און פערליערט כמעט די קליינע. ער שפּאַרט זיך אָן מיט דער לינקער האַנד אָן פּריטולקע פון דער טיר און לאָזט אַראָב דעם קאָפּ מורמלענדיג): יעצט קומט, וואָס איך האָב נישט געוואָלט.

ד י ק ל י י נ ע (שווער עטמענדיג, מיט פערביסענע ציינער און צונויפגעדריקטע פויסטען, בלייבט שטעהן צוטוליענדיג זיך צו איהם.)

ג אַ א י ל (מיט אַ טאָן פון גרויסען בראָך רעדט קוים אַרויס, ווי מיט געבעט): מאַנ׳דעל! קליינע!

ד י ב י י ד ע (שווייגען).

ג אַ א י ל: איז דאָס — דער וויין?... מאַנ׳דעל, גאַברי, דרעה

דיך דאָך אוים צו מיר, איך וויל דאָך אַלץ וויסען. (ברעכט אוים אין אַ געוויין.) אוי ווערה, מאַנ׳דעל, מאַנ׳דעל!

גאברי (פּאַסט זיך און שעפּטשעט שווער אַרויס): גערה, קליינע, צו דיר אין צימער.

די קליינע (ברעכט אוים אין אַ געוויין, לעגט אַרויף די הענד אויפ׳ן געזיכט און שלעפּט זיך אַוועק צו דער רעכטער טיר אין דער הינטערסטער וואַנד).

גאאיל (וויינט נאָך שטאַרקער מיט טרערען פון אַ גרויסען אונגליק).

גאברי (געהט צו איהר צו און גלעט זי איבער׳ן קאָפּ. נאָך אַ קורצען שווייגען זאָגט ער): ווילסטו מיך אויסהערען?

גאאיל: איך וויל... איך מוז... וועה, ווי אַזוי איז דאָס געשעהן? ווען האָב איך דיך גאָר פּלוצלונג אַזוי אַנגעוואָרען?

גאברי: ווי און ווען — איך קאָן עס דיר נישט ערקלערען. מיין בעגעהר נאָך איהר — איך האָב פּלוצלונג איהם דערפיהלט. ווי פון אַ פערבאָרגענעם אָרט האָט ער זיך אריינגע׳גנב׳עט אין מיר און איז געוואַקסען מיט איהר וואוקס, ווי אַ טויטליכער קרעבס אויף אַ מענשען׳ס קערפּער. אַלץ אין מיר האָט געלעכצט נאָך איהר, גערופען און געשריען. וואָס ווייטער, אַלץ מעהר. איך האָב מיין נשמה־רוה פערלאָרען, און אַ שווערע בייענקענים האָט אָנגעפילט מיין גאַנץ וועזען. דו האָסט מיך אָפט געזעהן מיד אַזוי און אַבגעלאָזען, און האָסט עס דיר דערקלערט מיט מיין איבעראַרבייטקייט, מיט מיין צופיעל האָרעווען. אָבער ארבייט וואָלט קיינמאָל אַזאַ יכולת נישט געהאַט איבער מיין אייזען־שטאַרקען און צו ארבייט געוועהנטען קערפּער. דער בעגעהר נאָך איהר האָט עס ווי אַ וואָרם מיך געטאַטשעט און אונטערגע־

פרעסען מיר מיין מונטערקייט און קראַפט. די קראַפט, וועלכע גיט מיר מיין גאַנצע שטאַרקייט, דער מ אַ ן אין מיר, איז פער־וואונדעט און קראַנק געוואָרען פון נישט־בעפריעדיגט־זיין.

ג אַ א י ל: אָבער דו האָסט דאָך מיך געליעבט! דיין ליידענ־שאַפט צו מיר איז דאָך אַזוי גרוים און שטאַרק געווען, אַז איך האָב קיין אָבקיהלונג צו מיר בשום אופן נישט געשפירט. איז דאָס געוועזען אַ געמאַכטע ליידענשאַפט, איך זאָל דעם אמת נישט ענטדעקען?

ג אַ ב ר י: ניין, געמיין בין איך נישט, און דיך בעטריגען האָב איך קיינמאָל נישט געוואָלט. אָבער איך האָב מיט גרויסער ליידענשאַפט צו דיר געוואָלט שטילען מיין בעגעהר צו איהר. איך האָב מיך געוואָלט אָנזעטיגען מיט דיר און אין מיין זאַטקייט אָן איהר פערגעסען.

ג אַ א י ל: און דו האָסט די פערגעסענהייט ביי מיר נישט געפונען? ליעב איך דיך נישט אַלץ מיט דערזעלבער ליידענשאַפט ווי פון אונזער ערסטען קוס אָן? איז מיין אומאַרמונג כאָטש אַ ביסעל קיהלער געוואָרען? האָב איך דען אויפגעהערט אויסצו־געפינען פאַר דיר אַלץ נייע און נייע לאַסקעס?

ג אַ ב ר י: און דאָך... און דאָך... דאָס נישט־געוואָלטע איז דאָך געקומען איבער מיר, האָט מיך בעהערשט, מיך גאַנץ אונטער־יאָכט אונטער זיך, פערכאַפט און בעוועלטיגט. איך האָב זי אויסמיידען געוואָלט, די קליינע, און אַלץ עפטער האָב איך זי אויפגעזוכט, וואו זי איז געוועזען אליין. איך פלעג מיינע אויגען אָבקעהרען פון איהר, און מיינע הענד פלעגען זי אין דונקעלען געפינען, און אָנריהרען זיך אָן איהר איז מיר געוועזען די גרעסטע גליקזעליגקייט. איך האָב אויפגעהערט צו זיין בעל הבית אויף זיך

אליין, און קוים איז מיר געלונגען, אז דו זאלסט נישט בעמערקען, וואס אין מיר קומט פאר.

גאאיל (וויינט ביטערליך, דאס געזיכט בעהאלטען אין די הענד).

גאבריעל (גלעט זי איבער'ן קאפ, שטיל און ווייך): איך האב אלץ געהאפט מיין ליידענשאפט צו בעזיעגען...

גאאיל (העבט אויף דעם קאפ און רעדט ארויס, געבראכען און געשטיקט פון טרערען): יעצט—איז—אויס!

גאבריעל (ציטערט אויף און גלעט אלץ איהרע האר).

גאאיל: יעצט—איז—אויס. איך האב דיין ליעבע נישט מעהר. דו געהערסט איהר. איך וויל קיין אנטשעפענים נישט זיין. איך בין יעצט איבריג דא. איך געה אוועק.

גאבריעל: דאס טאר נישט זיין, דאס טאר נישט זיין.

גאאיל: דאס מוז זיין. דאס מוז זיין.

גאבריעל: דאס טאר נישט זיין. איך וועל דערצו נישט דערלאזען. איך בין שטארק גענוג צו אבזאגען זיך פון איהר. מיר שיקען זי אוועק, און ווי מען פערגעסט א טויטען, וועל איך זי אויך פערגעסען. מיר בלייבען דאן אליין און אין אונזער איינזאמקייט וועלען מיר אונז צוריק געפינען.

גאאיל: ניין, דאס געהט נישט. איך קאן דיין פארשלאג נישט אננעמען. דער וואָרם, וועלכער האט דעם מאן אין דיר געטאטשעט, וועט דיך נישט אבלאזען מעהר. דו וועסט פון דער בייגקענים נאך איהר נישט בעפרייען זיך און דיין רוהיגקייט וועט זיין נור א מאסקע אויף דיין געזיכט. אלערדינגס וועט מיר זיך אזוי אויסדוכטען. איך וועל דיין אומארמונג מעהר נישט

קאָנען גלויבען, אין דיין יעדער לאַסקע וועל איך זעהן א ליגען און דיין ליידענשאַפט וועט מיר זיין בלויז א געמאכטע. דאָס וועל איך נישט אריבערטראָגען.

גאברי: אָבער דו טאָרסט נישט אוועק. דו האָסט עס ביי מיר נישט פערדיענט, איך זאָל דיך לאָזען געהן.

גאאיל: אָ, יאָ, איך וויים, דו פיהלסט דיך אונאנגענעהם. דו האָסט אויף מיר רחמנות, דו פיהלסט דיך אונדאנקבאר. אָבער דאָס טרייבט מיך ערסט רעכט אוועק. איך וויל דיין רחמנות נישט און וויל נישט דיין דאנקבארקייט. קאָן אונז די ליעבע נישט פעראייניגען מעהר, די הייסע, גרויסע ליעבע, וועלכע האָט אונז צוזאמענגעפיהרט, קאָנען מיר אויך נישט מעהר צוזאמען לעבען.

גאברי: אָבער די קינדער.

גאאיל: איך קאָן זיי אַלע קרבנות ברייננגען, אָבער נישט דעם קרבן. איך נעם זיי מיט — דו וועסט זיי מיר מוזען געבען — און איך פאָהר צוריק צו מיינע עלטערן.

גאברי: צו דיינע עלטערן?!

גאאיל: זיי וועלען מיך צונעמען צוריק. איך פיהל עס. צוליעב זייערע אייניקלעך וועלען זיי עס טון. איך פאַק מיך באַלד איין, און ווי עס העבט אָן צו טאָגען, פאָהר איך גלייך אוועק.

גאברי: איז דאָס דיין פעסטער בעשלוס?

גאאיל: מיין פעסטער און מיין לעצטער. אזוי איז עס גלייכער פאר אונז ביידען. דו וועסט קומען צוריק צו דיינע כחות און איך... און איך וועל נישט זיין מעהר די גענארטע. איך פאָהר גאַנץ פריה אוועק. איך נעם מיט מיר פאָרלויפיג נור די קלענסטע צוויי. ווען איך בלייב מיט מיינע עלטערן, נעם איך

מיר אויך די עלטסטע. לעם׳ען וועסטו מיר אויך מוזען מיטגעבען, ער זאָל מיך בעגלייטען.

גאַבּרי: דאָס האָב איך שוין געטראַכט.

גאַאיל (אונאַנגענעהם בעריהרט, לאַכט נערוועז אויף דורך טרערען): זעהסט, דו האָסט שוין אויך געפּלאַנט, ווי מיך בעסער אוועקצושיקען.

גאַבּרי (שטאַמעלט): דאָס האָב איך יעצט... ווייל דו...

גאַאיל (געבּראָכען): איך האָב צו דיר גאָרנישט.

גאַבּרי: ניין, ווירקליך, ווייל דו האָסט אַזוי פעסט ב... שלאָסען...

גאַאיל (שרייט אויף געבּראָכען): אוי, ווי מיר רעדען עפּעס!

גאַבּרי: ווייל דאָס איז דיין פעסטער וואונש...

גאַאיל: איז עס נישט עפּעס אַ בייזער חלום? איז עס אַלץ אויפ׳ן וואָהר? פערברייננג איך דאָס אַזוי די נאַכט פון מיין אַזוי לאַנג ערוואַרטעטער חנוכת הבית? איז דאָס אַזוי מיין גרויסער יום־טוב? האָב איך געהאָלפען בויען דאָס הויז, די ווענד, די פּאָדלאָגע, דעם באַלקען, דאָס דאַך, איך זאָל זיי גלייך פערלאָזען? אַזוי זעהט עס אויס דער ענטפער אויף מיין טאָאסט? וואָס פאַר אַ גליקליך לעבען האָב איך מיר פאָרגעשטעלט, און פּלוצלונג: ווי? ווי אַזוי?

גאַבּרי: וואָס דאַרפסטו ברעכען דיר אַזוי דאָס האַרץ? קיינער נויטיגט דיך דאָך נישט...

גאַאיל: ניין, ניין, רעד מיר נישט! דו וועסט מיך פון מיין בעשלוס נישט אָבּברייגגען. אָבער איך מוז מיך אויסשרייען! איך מוז מיך אויסוויינען! דאָס אונגליק איז געקומען אַזוי שנעל,

אזוי אומגעריכטערהייט... איך מוז מיך... אוי, אוי, אוי!... (בריכט אוים אין אַ היסטערישען יאָמער.)

גאַבּרי (שטעהט איבער איהר גאַנץ פערלאָרען. גלעט זי איבער דאָס האָר, וויל איהר אויפהעבען דעם קאָפּ): דאָס דאַרפסטו נישט. דאָס דאַרפסטו נישט... נעם אַ ביסעל וויין... (זעהענדיג, אַז קיין וויין איז ניטאָ מעהר, לויפט ער צו לעם'ס צימער און שרייט אַהין אריין.) לעם, שטעה אויף אויף גיך און ברייננ אריין אַ קענדעל קאַלט וואסער. (לויפט ווידער צו איהר און רעדט גאַנץ פערלאָרען.) בערוהיג דיך! בערוהיג דיך!

די קליינע (עפענט אויף די טיר און בלייבט שטעהן אונ־בעמערקט צווישען טיר און פּריטילקע).

לעם (קומט אַרויס פון זיין צימער): וואָס לאָזט מען גאָר היינט נישט שלאָפען? (בלייבט שטעהן, פערוואונדערט אַנקוקענדיג די וויינענדיגע.) וואָס טוט זיך דאָ, וואָס? איין איבריג גלאָז וויין?

גאַאיל (אַרויסשרייענדיג): לעם, איך פאָהר צוריק צו מיינע עלטערן!

לעם: וואָס?!

די קליינע (שרייט ענטציקט אויף, לעגט אָבער גלייך אַרויף די האַנד אויף איהר מויל און פערשווינדט לאַנגזאַם צו זיך אין צימער).

דריטער אַקט

דאָס צימער פון דעם פריערדיגען אַקט. — גאַברי זיצט ביים טיש, פערלעגט אַ פוס אויף אַ פוס, רויכערט אַ פּיפּקע און קוקט נאָך פערטראַכט דער קליינער, וועלכע ראַמט אָב פון טיש.ביידע שווייגען שטיל.

די קליינע (ענדיגט איהר אַרבייט און קומט צו צו איהם): נאַ, וואָס האָסטו עפּעס אויסגעקוקט? — נעם דאָך אַרויס דיין פּיפּקע פון מויל. דו האָסט דאָך גאָר קיינמאָל אַזוי פיעל נישט גערויכערט. — נו זאָג, וואָס האָסטו עפּעס אויסגעקוקט?

גאַברי: וואָס נעכטען און עהערנעכטען און די גאַנצע צייט, וואָס איך קוק.

די קליינע: קענסט מיך שוין דאַכט זיך אויף אויס־וועניג.

גאַברי: ריכטיגער געזאָגט — פון אויסען.

די קליינע: און פון אינוועניג?

גאַברי: אפשר אויך.

די קליינע: צום ביישפּיעל, ווי קענסטו מיך?

גאַברי: דו ביזט איינע מיט הינטערגעדאַנקען.

די קליינע: איך — מיט הינטערגעדאַנקען?

גאַברי: און מיט אַ נישט־ריינער נשמה.

די קליינע: זעהר ליעבענסווירדיג פון דיר. און וואָס נאָך וועסטו זאָגען?

גאַברי: אז פאר דיר האָב איך מורא, ווייל דו האָסט הינטערגעדאַנקען, געדאַנקען, וועלכע איך קען נישט.

די קלײנע: און גאַאיל׳ס געדאַנקען האָסטו שטענדיג געקאָנט?

גאַברי: זי האָט קײן אַנדערע געדאַנקען נישט געהאַט װי נור מיך, די קינדער און די װירטשאַפט. אַ מאָל נאָך איהר קינדהײט און איהרע עלטערן.

די קלײנע: און װעלכע געדאַנקען האָב איך דאָס?

גאַברי: קען איך נישט.

די קלײנע: דאָך צום בײשפּיעל. מיט װעלכע געדאַנקען, מײנסטו, טראָג איך מיך אַרום?

גאַברי: מיט געגנוס־געדאַנקען, מיט יצר־הרע־מחשבות.

די קלײנע: װי קומסטו דאָס צו מײנען? ליעב איך דיך נישט?

גאַברי: נײן. דו ליעבסט די שכרות, אין װעלכע איך ברײנג דיך אַרײן. דו ליעבסט דאָס שכור־װערען.

די קלײנע: און װאָס האָט זי דען געליעבט?

גאַברי: מיך.

די קלײנע: איך פערשטעה דעם חילוק נישט.

גאַברי: דער חילוק איז דער: זי װאָלט מיך געליעבט, װען איך װאָלט געװאָרען אפילו אַ קאַליקע און אײן עובר בטל, דיר אָבער װאָלט איך דאַמאָלס געװאָרען אײן עקעל און אַ לאַסט.

די קלײנע: דאַן קענסטו מיך בעסער, װי איך זיך.

גאַברי: דו האָסט בלויז אַזױ װײט נאָך נישט געטראַכט. אָדער דו האָסט מורא מודה צו זײן זיך אין דעם, װײל עס איז פאַראַן נאָך אַ חילוק.

די קלײנע: צום בײשפּיעל?

גאברי: זי האט מיך געליעבט און געטראכט נור וועגען מיר. דו ליעבסט דעם גענוס, און דיין פאנטאזיע בלאנדזשעט אפט צו אנדערע מענער, צו מענער איבערהויפט.

די קליינע: שווייג! דו ווערסט געמיין. אזוינס האסטו מיר נישט געדארפט זאגען.

גאברי: דו האסט ביי מיר געפרעגט דיינע געדאנקען, האב איך זיי דיר געזאגט.

די קליינע: ווי קומסטו איבערהויפט צו אזעלכע געדאנקען וועגען מיר? מיט וואס האב איך זיי ביי דיר ארויסגערופען? וואס האב איך אזוינס פערבראכען?

גאברי: וואס דו ביזט יעצט לעבען מיר, נישט גאאיל.

די קליינע: אין דעם ביזטו דאך נאך מעהר שולדיג, ווי איך.

גאברי: איך האב שטארק געקעמפפט מיט מיר אליין, האב נאך יאהרען־לאנגען ראנגלען־זיך אונטערגעגעבען זיך צו די שטארקע געפיהלען, וועלכע זיינען מיך בעפאלען. דו אבער האסט די גאנצע צייט געוואלט בעזיעגט ווערען און זיך נישט דאס קלענסטע ביסעל אנגעשטריינגט צו קעמפפען געגען דאס, וואס דו האסט נישט געדארפט טון. קיין ביסעל מיטגעפיהל מיט איהר, קיין טראפפען דאנקבארקייט פאר אלץ, וואס זי האט געטאן פאר דיר.

די קליינע: איך האב נור געהאט איין געפיהל: וואס גיכער אריינווארפען זיך אין דיינע ארמס, וואס שנעלער איבערלעבען דיינע לאסקעס, און אין דעם ביזטו דאך שולדיג. יאהרענלאנג האסטו מיך געררייצט...

גאברי: דאָס ערגסטע מיט דיר איז, וואָס דו בעגרייפסט נישט דיין שלעכטיגקייט און געמיינהייט.

די קליינע (אויפשרייענדיג): איך וויל נישט, דו זאָלסט צו מיר אזוי רעדען. איך בין צו דיר נישט געקראָכען. דו האָסט מיך געמאכט, צו וואָס איך בין געוואָרען.

גאברי: צו וואָס ביזטו געוואָרען?

די קליינע: וויים איך, צו וואָס? דו האלטסט דאָך מיך פאר אזוי שלעכט. איך ווייס איבערהויפט נישט, וואָס דו ווילסט פון מיר. איך העב אָן מורא צו האָבען, אז דו האָסט דיך פערביינקט נאָך גאאיל׳ען.

גאברי: יאָ, אָבער נישט אזוי, ווי דו פערשטעהסט. איך האָב מיך פערביינקט נאָך ריינקייט לעבען זיך, נאָך א ריינער נשמה, נאָך מאָראלישער געזונדקייט.

די קליינע: ווייל דו אליין ביזט מאָראליש קראַנק, ווייל דו אליין האָסט קיין ריינע נשמה נישט.

גאברי: נאַ, מילא, קום בעסער צו מיר אויף די קני.

די קליינע: אַט דאָס אַ, אַט דאָס אַלץ ווילט זיך דיר!

גאברי: נו, נו, קום, לאָז דיך נישט בעטען. (ער שלעפט זי אַראָב מיט געוואַלט און זעצט זי אַרויף אויף זיינע קני.)

די קליינע: אויב עמיץ ליעבט די שכרות און דאָס שכור־ווערען, דאָס ביזט דו.

גאברי: האָסט דיך ערסט געכאַפּט? (דריקט זיך צו איהר, אַרויפלעגענדיג דעם קאָפּ אויף איהר ברוסט.)

די קליינע: איך בין פאר דיר בלויז א תאוה־זאך, א געפעס, אויף צו שטילען דאָס געמיינסטע אין דיר.

גאברי: דאָס געמיינסטע? געה, נארעלע, דאָס אונער־קלערליכסטע, פיעליייכט דאָס שטארקסטע.

די קליינע: דערפון ווערט מיר א האָר נישט גרינגער. דו ליעבסט מיך אָבער נישט.

גאברי: דאָס איז נישט ריכטיג, מיין קליינע.

די קליינע: דו ליעבסט מיך נישט. דו ביזט א בעל־תאוה'ניק, און האָסט מיך מאראליש אראָבגעשלעפּט צו דיר, ווי יעצט צו דיר אויף די קני.

גאברי: זידעל מיך, זידעל מיך.

די קליינע: דו ווייסט נישט, וואָס צו ענטפערן. דו אליין ליעבסט בלויז דעם גענוס און דיין פאנטאזיע פערבלאָנ־דזשעט צו אנדערע פרויען.

גאברי: יאָ, יאָ, אָבער יעצט נעם מיך גוט ארום, דריק זיך צו מיר צו, לאָז מיך פיהלען דיין גאנצע נאָהנטקייט. פאָר־לויפיג זיינען מירביידע שכורים און לאָ'מיר לעבען און געניסען אונזער שכרות.

די קליינע (כאַפּט איהם אָן פאָר דער מאָרדע און גיט איהם א שטויס דעם קאָפּ אויף הינטען, קאפּריזנע בייז): אוי, דו!

גאברי: זעהר צארט איז דאָס נישט געוועזען. אָך, אין דיין הארץ פערקלייבט זיך א בייזקייט צו מיר, א שנאה...

די קליינע: אז דו וועסט אזוי ווייטער רעדען, וועל איך דיך טאקע פיינד קריגען.

גאברי: פריהער אָדער שפּעטער. איצט אָבער גיב מיר א הייסען, שכור'ען קוס.

די קליינע: איך וואָלט וועלען וויסען, פון וואנען זיינען

צו דיר געקומען די אלע געדאנקען און פאר וואס האסטו זיך היינט אזוי צולאזען?

גאברי: וואס ווייס איך, פון וואנען די געדאנקען זיינען געקומען? עס איז מעהר א געפיהל־זאך, און אז עס איז געקומען צום ווארט, האב איך ארויסגעזאגט.

די קליינע: און אז אזעלכע געדאנקען זאלען אנהאלטען...

גאברי: איך וועל עס מעהר נישט ארויסזאגען. איך וועל זיי פעריאגען פון מיר.

די קליינע: גליקליך קאן מען נישט ווערען.

גאברי: הם... גליקליך... זאל נור די שכרות אנהאלטען. נא, איך בין נאך געזונד, און דו ביזט בלוט־יונג...

לעם (קומט אריין): הם... שלום עליכם!

די קליינע (שפרינגט אויף פון גאברי'ס קני, גאנץ דערשראקען): לעם!

גאברי (קוקט זיך איין): הם, דער פויליאק! פון וועלכער תליה האסטו זיך עס פלוצלונג אבגעריסען?

לעם: אויף א הילצערנער האט מען מיך נאך נישט אויפגעהאנגען, אויף א ווייבערשער האב איך מיך נאך נישט אויפגעהאנגען. האב איך מיך, הייסט עס, פון קיין תליה נישט אבגעריסען, נור איך בין דא פשוט מיט איהר.

גאברי: מיט איהר?! מיט גאאיל'ען?

לעם: לייבהאפטיג מיט איהר.

גאברי: וואו איז זי?

לעם: אין קארטאפעל־פעלד ביי די קינדער.

גאברי: וואס זייט איהר נישט צונעפאהרען גלייך אהער?

לעם: זי האט דערזעהן די קינדער, האב איך אבגעשטעלט די פערד און זי איז אראב צו זיי.

גאברי (לעגט אוועק שנעל די פיפקע און איילט ארויס).

די קליינע (בעגלייט איהם ארויס מיט אונרוה אין די אויגען).

לעם (קוקט זי איראניש אן).

די קליינע (טראגט אריבער איהר פערזארגטען בליק פון דער טיר אויף לעם'ען, גיט זיך א פיהר מיט דער האנד איבער די האר און פרעגט ווי מעגליך רוהיג): נא, וואס מאכסטו עפעס?

לעם: וואס געהט עס דיך אן?

די קליינע: ביזט משוגע?

לעם: ניין. איך האב מיך בלויז פערשווארען אין דיינע דלית אמות נישט צו שטעהן און מיט דיר נישט צו רעדען.

די קליינע: דו ביזט א גאסט, אז נישט וואלט איך דיר הייסען, דו זאלסט דיך גלייך ארויסטראגען.

לעם: איז אז איך וואלט געוואלט, וואלט איך מיך ארויסגעטראגען, און אז נישט, וואלט איך געווארט, מען זאל מיך ארויסטראגען, נאר ווייל איך האב געשווארען נישט צו שטעהן אין דיינע דלית אמות, געה איך אוועק. (געהט צו דער טיר.)

די קליינע: לעם!

לעם: אהא, וואס איז? דיך קוועטשט עפעס?

די קליינע: נאך וואס איז זי געקומען?

לעם: אויף אבצונעמען פון דיר צוריק דעם מאן.

די קליינע: נאָך די קינדער?

לעם: און וואָס איך זאָג, געפעלט דיר נישט אזוי?

די קליינע: קאָנסט דיר געהן.

לעם: זי איז געקומען, אַבצונעמען ביי דיר צוריק איהר מאַן און דיר חתונה מאַכען מיט מיר. וואָס זאָגסטו צו דעם?

די קליינע: אַז דו ביזט אַ געמיינער קנעכט, און גוט.

לעם: אויף געמיינהייט פערשטעהסט דו דיך שוין גוט דערפאַר געפעלט מיר טאַקע דער שידוך נישט מעהר.

די קליינע: טפו! (שפייט אויס און געהט אוועק צו זיך אין צימער.)

לעם: העי, קליינע, קאָנסט אריינקומען צוריק, איך גיה אוועק. העהעהע... (געהט אַרויס. אַ ווייל שטעהט דאָס צימער לעדיג. באַלד קומען אריין גאַברי און גאַאיל.)

גאַאיל (בלייבט שטעהן אין טיר און רופט אין דרויסען): שטעהט דרויסען, קינדער, שטעהט דרויסען. מיר וועלען אייך אריינרופען. (קומט אריין אין צימער, לאַנגזאַם אויפהעבענדיג די אויגען, ווי זי וואָלט געוואָרט עמיצען צו דערזעהן, און קוקט זיך אַרום. זי זעהט אויס נישט אַזוי פלומפ, דאָס געזיכט נישט אזוי מאַט, איז מאָגערער געוואָרען; אין די אויגען ליעגט אַ טיעפע טרויער.)

גאַברי (מאַכט צו די טיר הינטער זיך און געהט גלייך צו דער פּיפּקע, מאַכט דאַן אַ פּאָר טריט צו דער קליינער'ס צימער, האָט אָבער חרטה, בלייבט שטעהן און העבט אָן אָנצושטאָפּען די פּיפּקע).

גאַאיל (קוקט איהם נאָך).

גאַברי (פעררוכערנדיג): זעץ דיך, נעם אַ שטול. ווילסט עפּעס עסען? טרינקען?

גאַאיל: ניין, בעמיה דיך נישט. זעץ דיך דו. לאָז דיך אָנקוקען.

גאַבריִ: איך האָב דיך שוין געזעהן און דו האָסט מיך שוין געזעהן. (זעצט זיך.)

גאַאיל (מיט געמאַכטער פרעהליכקייט): שרעק דיך נישט, איך וויל דיך נישט אָנקוקען, אום נאָך אַ מאָל צו פערליעבען זיך אין דיר. איך וויל נור זעהן, ווי דו זעהסט אויס, וואָס דו מאכסט, און מאָגסט מיר טאקע זאָגען, ווי געפינסטו מיך.

גאַבריִ (העבט אויף איהר אויף די אויגען און לאָזט זיי גלייך ווידער אַראָב צו דער פּיפּקע): ביזטו, הייסט עס, געקומען נאָך די קינדער?

גאַאיל: יאָ. ווי מיר האָבען אָבגערעדט.

גאַבריִ: וואָס מאַכען די עלטערן?

גאַאיל: גוט. אַלט געוואָרען.

גאַבריִ: ווי האָבען זיי דיך אויפגענומען?

גאַאיל: איבערראַשט, ערשטוינט. האָבען מיך נישט געוואָלט אָנקוקען, כלומרשט, און האָבען זיך באַלד איבערגעבעטען. פּאָרט טאַטע־מאַמע.

גאַבריִ: אוהום. איז געהט זיי גוט? די זעלבע פאַרם? דער זעלבער פּאַרק?

גאַאיל: דאָס זעלבע בלומענהויז, די זעלבע קלומבע, דער זעלבער וואַלד, דער זעלבער שייער. נור מענשען בייטען זיך הפּנים אין צעהן יאָהר.

גאַבריִ: אוהום. נו, דערצעהל עפּעס נאָך פון זיך.

גאַאיל: וואָס וואָלסטו געוואָלט וויסען?

ג אַ ב ר י : אַט, גלאַט. וואָס מאַכען די קינדער?
ג אַ א י ל : פיין. האָסט זיי דאָך געזעהן.
ג אַ ב ר י : די קליינע רעדט שוין שאַרף.
ג אַ א י ל : אַ, וואָלסט זי געהערט, ווען זי צורעדט זיך!
ג אַ ב ר י : און יעצט ביזטו געקומען נאָך די גרעסערע.
ג אַ א י ל : נו יאָ, דאָס איז דאָך געוועזען אונזער אָברעד.
ג אַ ב ר י : דו רעדסט יעצט אַזוי רוהיג.
ג אַ א י ל : ווי דען וואָלסטו געוואָלט, איך זאָל רעדען?
ג אַ ב ר י : יאָ. יאָ.

ג אַ א י ל (שטעהט אויף) : וועסט מיר אַרויסגעבען די קינדערשע זאַכען, וועל איך זיי איינפּאַקען און מיר וועלען אוועקפאָהרען. אָדער איך קאָן זיי מיר אַליין נעמען.

ג אַ ב ר י : וואָס איילסטו? וועסט דאָך נישט גלייך היינט אוועקפאָהרען? וועסט דיך אויסרוהען. די פערד מוזען דאָך אויך זיין שטאַרק מיד.

ג אַ א י ל : ניין, איך פאָהר גלייך אוועק. איך האָב אַזוי אויך געדונגען די פערד. (געהט צו דער טיר פון קינדער־צימער.) דאָ איז דאָך דאָס קינדער־צימער? איהר האָט דאָך גאָרנישט געביטען?

ג אַ ב ר י : ניין, גאָרנישט געביטען.
ג אַ א י ל (עפענט די טיר).
ג אַ ב ר י : דו קום נור אַהער. האָסט נישט וואָס צו איילען. ווי געפינסטו עפּעס מיך?
ג אַ א י ל (געפייניגט) : האַלט מיך נישט אָב.

ג אַ ב ר י : וואָס האָסטו אַליין געדאַרפט קומען נאָך די קינדער? אַזאַ לאַנגע רייזע? לעם אַליין וואָלט זיי דיר דען נישט געקאָנט ברייגנען?

גאאיל: איך האָב מיך אויף קיינעם נישט געוואָלט פער־לאָזען מיט די קינדער.

גאברי: וואָס ביזטו מיט א מאָל אזוי אונרוהיג געוואָרען?

גאאיל: ווען דו וואָלסט געוועזען א ביסעל צאַרטער, האָסטו עס נישט געדאַרפט פרעגען.

גאברי: אמת, אמת. איך בין א שלעכטער מענש.

גאאיל: איך געה נאָך די זאכען. אויב דו ווילסט, קאָנ־סטו מיר אריינברייינגען א קאָרב.

גאברי: ניין, ווירקליך, וואָס דארפסטו דיך אזוי איילען?

גאאיל: וואָצו פרעגסטו עס? וואָצו זאָגסטו עס?

גאברי: וואָצו? וואָצו? איך וואָלט געוואָלט...

גאאיל (קומט צו צו איהם און קוקט זיך איין איהם שאַרף איין:) זאָג נור, ביזטו יעצט גליקליך?

גאברי: הו, הו, וואָס פאר א פראַגע דו האָסט עס מיט א מאָל א שטעל געטאָן!

גאאיל: איז דאָס איין ענטפער?

גאברי: וואָס געהט דיך דער ענטפער אָן? וואָס איך האָב פון איהר, קאָנסטו מיר נישט געבען, און דערמיט באַסטא!

גאאיל: גיט זי דיר אַלץ, וואָס דו האָסט געהאַט פון מיר?

גאברי: עס ווייזט אויס, אז אַלץ קאָן איינע נישט געבען.

גאאיל: איז נישט געוועזען א צייט, ווען איך האָב דיר געגעבען אַלץ?

גאברי: געוועזען און אוועקגעגאַנגען.

גאאיל: און מיט איהר, ווייזט אויס, האָסטו אזא צייט קיינמאָל נישט געהאַט?

גאברי: אויב דאָס בעוואוסטזיין קאָן דיך מאַכען גליקליך, טיק נעם עס מיט. דאָס צו דערגעהן, ביזטו מסתמא אויך געקומען.

גאַאיל: וואו איז זי יעצט?

גאַבּרי: מסתמא ביי זיך אין צימער. וואָס איז?

גאַאיל: ווערסט מיר ערלויבען דורכצורעדען זיך מיט איהר א ביסעל אויג אויף אויג?

גאַבּרי: צו וואָס? גאַנץ איבּריג.

גאַאיל: איך בין דיין גאַסט אויף אַ קורצע ווײַלע. ער־לויב מיר עס.

גאַבּרי: נאַ, אויב דו ווילסט עס אַזוי שטאַרק. נור אָהן סצענעס און אָהן סקאַנדאַלען.

גאַאיל: בין איך איינע, וועלכע מאַכט סקאַנדאַלען? קאָנסט דערוויילע גערן אריינטראָגען אַ קאָרב אָדער אַ קאַסטען און אריינפּאַקען די קינדערשע זאַכען.

גאַבּרי (עפענט אויף די טיר פון דער קליינער׳ס צימער און רופט אַריין): קליינע, קום ארויס אויף אַ ווײַלע.

די קליינע (בעוויזט זיך אין טיר, אָהן חשק, לאַנגזאַם).

גאַבּרי: זי וויל מיט דיר עפּעס רעדען. איך גיה פאַר־בעררייטען עפּעס. צושלאָגט איך דאָ נור נישט, האהאַ... (געהט אַרויס.)

די קליינע (מאַכט צו די טיר הינטער זיך און בלייבט שטעהן מיט דער טיר־קליאַמקע אין האַנד, האַלטענדיג ביידע הענד אויפ׳ן רוקען).

גאַאיל (גאַנץ אויפגערעגט, קעמפּפענדיג מיט דער אויפגע־רעגטקייט, קוים קוקענדיג אויף דער קליינער): איך וועל רעדען אָהן הכנות. זאָג מיר, פאַר וואָס איז ער נישט גליקליך?

די קליינע (נאָך אַ קורצען שווייגען): האָט ער דיר געזאָגט, אז ער איז נישט גליקליך?

גאַאיל: ניין. אָבער איך זעה אָן איהם נאָך.

די קליינע: אפשר האָסטו זיך פערזעהן? איבריגענס, פרעג ביי איהם. וואָס פרעגסטו דאָס ביי מיר?

גאַאיל (פעסט): פאר וואָס איז ער נישט גליקליך?

די קליינע (מיט איראָניע): ווייל ער בייענקט נאָך דיין צניעות, נאָך דיין ריינער נשמה, נאָך דיין מאָראַלישער געזונדקייט. איך בין איהם אונמאָראַליש, איך האָב אַ נישט־ריינע נשמה.

גאַאיל: דאָס האָט ער דיר געזאָגט?

די קליינע: אָט היינט ערסט. אַקוראַט, ווי ער וואָלט געפיהלט, אַז דו קומסט אָן. דיין אָנקומען איז מסתמא געלעגען אין דער לופט און ער מיט זיין „ריינער" נשמה האָט עס דערפיהלט.

גאַאיל: דאָס פרעהט מיך. דאָס פרעהט מיך. דאָס איז פאַר מיר די בעסטע מתנה, די גרעסטע איבערראַשונג.

די קליינע: דו פרעהסט זיך אומזיסט. ער וועט מיך דאָך נישט אוועקוואַרפען און בלייבען מיט דיין ריינקייט.

גאַאיל: ניין, נישט דאָס. אַז ער איז אַזוי גוט און ריין, פרעהט מיך.

די קליינע: ער — ריין?! אויב איך בין שלעכט און זינדיג, ווייסטו, פון וועמען דאָס קומט צו מיר? פון איהם. דאָס האָט ער מיך געמאַכט צו דעם, וואָס איך בין. איך בין די פרוכט פון זיין ריינקייט, פון זיין גוטסקייט און פרומקייט. און מיט וואָס ביזטו דאָס בעסער פון מיר, וואָלט איך בלויז וועלען ווייסען? ווייל דו האָסט די געלעגענהייט נישט געהאַט שלעכט צו ווערען? ווייל דיך האָט קיינער נישט פערדאָרבען? מיך האָט אַ מאַמעס האַנד נישט אויפגעצויגען, און זינט איך האָב פון דיר דערוואוסט זיך, אַז אַ מאַן'ס לאַסקעס זיינען בעסער ווי אַ

מאַמעס, האָט מיין נשמה נור פון זיי געטרוימט. זעהסט, דו האָסט אויך דיין טייל אין מיין נשמה'ס טומאה.

גאַאיל: איך האָב דאָך גאָרנישט שלעכט געמיינט, ווען איך האָב מיט דיר גערעדט.

די קליינע: און דאָך האָסטו אזוי פיעל שלעכטס פערורזאַכט. און ביזט דו נישט שולדיג אין מיין טומאה, בין אויך איך אין איהר נישט שולדיג. דער פערלאַנג, דאָס בייגקענים נאָך א מאַן'ס לאַסקעס איז איינגעוואַקסען געוואָרען אין מיר און איז מיט יאָהרען אין מיר אַלץ שטאַרקער און ברענענדיגער געוואָרען. איך האָב גע'חלומ'ט פון א מאַן, פאַנטאַזירט פון איהם, אָהן איין אויפהער געטראַכט פון איהם, געווינשט איהם זיך. אַז איך בין אַלט געוואָרען זעכצעהן יאָהר, האָט דער פּוילּיאַק אָנגעהויבען זיך צוצורוקען צו מיר, און איך האָב שוין געוואַרט מיט א פערכאַפּטען אָטעם אויף זיין ערסטע אומאַרמונג. פּלוצלונג האָט ער, דיין מאַן, אריינגעשטעלט זיך צווישען מיר און איהם, מיט דעם אינסטינקט פון א חיה רעה, ווען מען וויל ביי איהר אוועקנעהמען איהר גוטען ביסען. ער האָט זיך נישט ערלויבט צו טון עפּעס מיט מיר, אָבער ער האָט מיך נישט פערגינט לעמ'ען. ער איז ארומגעגנאַגען ארום מיר מיט הונגעריגע אויגען, גרייט מיך צו פערשלינגען. און מורא האָבענדיג מיך צו געניסען האָט ער נור צוגעזעהן, אַז דער אַנדערער זאָל מיך נישט האָבען. זיינע געפיהלען האָט ער נישט געקאָנט און טאַקע נישט געוואָלט פון מיר בעהאַלטען.

גאַאיל: נישט געקאָנט.

די קליינע: זאָל זיין נישט געקאָנט. דו מאַך איהם נור פאַר א צדיק. האָט ער דאָך געקאָנט בעהאַלטען זיי פון דיר. ביי מיר אָבער פלעגט ער זיך בענוצען מיט דעם רעכט פון א

צווייטען טאַטען און נעמען מיך אויף זיינע קני, כלומרסט, ווי זיין קינד, און קושען מיך און לאָסקען מיך מיט די קושען און לאָסקעס פון איין אויפגערעגטען, ליידענשאַפטליכען מאַן. איך האָב עס גלייך דערפיהלט, און ער, דער שיינער, שטאַרקער מאַן, איז מיר נאַטירליך אַנגענעמער געווען, ווי דער מיאוס׳ער פויליאַק. און אין מיר איז אויסגעוואַקסען דער בעגעהר, איהם אויף שטענדיג צו געהערען.

ג אַ א י ל: און דאָ קומט דיין גאַנצע שלעכטיגקייט. ווי האָסטו מיך געקאָנט פערגעסען? האָב איך ווייניג פאַר דיר געטאָן? בין איך דיר נישט געוועזען ווי אַ צווייטע מוטער? האָב און מיט עפּעס דיך אָבגעטיילט פון מיינע קינדער? האָב איך דיך נישט ארומגערינגעלט מיט ליעבע און מיט לאַסקע, דו זאָלסט דיין יתומה׳שאַפט נישט פיהלען? ווי האָט דיך נישט אָבגעשראָקען די אָבגרונד־טיעפע אונדאַנקבארקייט פון אָבצונעמען ביי מיר דאָס טייערסטע אין לעבען? ווי האָט דיין געוויסען — ווען דו וואָלסט געהאט אַ געוויסען — דיך נישט אָבגעשטעלט פון אָבצאָהלען מיר פאַר מיין גאַנצע גוטסקייט צו דיר מיט דער טיעפסטער וואונד אין הארצען?

ד י ק ל י י נ ע: ניין, דו האָסט פאַר מיר נישט עקזיסטירט. האָט פאַר דיר עקזיסטירט דיין לייבליכע מוטער, ווען דו ביזט ענטלאָפען פון איהר מיט איהם? וואָסער געפיהל פון דאַנקבארקייט האָט אין ד י ר יעמאָלט גערעדט? האָסטו נישט געדאַרפט מורא האָבען, אז דו וועסט מיט דיין ענטלויפען געבען דיין מוטער אַ טויט־קלאַפּ? איז דאָס אַ גוטע בעצאָהלונג פאַר דער מאַמעס לאַסקעס? און ווען אין דיר האָט דיין געפיהל צו איהם געזיעגט איבער דיינע געפיהלען און פליכטען צו דיין מוטער, פאַר וואָס האָט אין מיר דאָס געפיהל פון דאַנקבארקייט אָדער

רחמנות געזאָלט בעזיעגען די געפּיהלען צו איהם? געפּיהלען, וועלכע זיינען נאָך פערשארפט געוואָרען דורך לאַנג־יעהריג רייצען און געברענט אין מיר, ווי דאָס פייער פון א קאַלך־אויווען.

גאַאיל: איז פאַר וואָס האַלט ער דיך פאַרט פאַר שלעכט און זינדיג?

די קליינע: ווייל ער איז דער מאַן! און ווייל... ווייל ער האָט פערנאַנדערגעבלאָזען אין מיר א פייער, און יעצט האָט ער אליין מורא פאַר דאָס פייער. נישט בלויז מיין אונדאַנקבאַר־קייט צו דיר מאַכט מיך שלעכט אין זיינע אויגען. ער זעהט מיך זינדיג אין דער צוקונפט.

גאַאיל: האָט ער א טעות?

די קליינע: וואָס וויס איך! ער האָט מיך הונגעריג געמאַכט, מענער־הונגעריג, און עס טרעפען מאָמענטען, ווען איך קוק אויף דיין אונטערוואַקסענדיגען עלטסטען מיט אזעלכע הונגער־אויגען, ווי ער האָט א מאָל געקוקט אויף מיר.

גאַאיל: ביזטו דאָך טאַקע שלעכט און פערדאָרבען.

די קליינע (צוגעהענדיג צום פענסטער): בין איך עס. ווער זאָגט, אז ניין?

גאַאיל (נאָך א קליינעם שווייגען): לאָז מיר איהם גיב צוריק.

די קליינע (קעהרט זיך ראָש צו איהר צו): דו ווילסט, ער זאָל מיט דיר בלייבען אויס רחמנות צו דיר?

גאַאיל: ניין. איך וויל מיט איהם בלייבען אויס רחמנות צו איהם. איהר זייט ביידע בלויז פער'שכור'ט. ער מיט דיר און דו מיט איהם. איך זעה, אז די שכרות געהט שוין צו א סוף...

די קליינע: אָ, זי וועט נאָך לאַנג געדויערן.

גאַאיל: זי וועט זיך אָבער ענדיגען פריהער אָדער שפּע־טער. דאַן בלייבט ער אַליין.

די קליינע: וועסטו יעמאָלט צו איהם קומען.

גאַאיל: אָבער ער פיהלט זיך שוין מיט דיר נישט גוט און זיכער.

די קליינע: און דאָך וועט ער מיך נישט אָבלאָזען. עס שטורמט אַ קראַפט אין איהם, וועלכע געפינט אין מיר נור איהר שטילונג און בעפריעדיגונג. און איך פיהל זיך מיט איהם אַזוי גוט, אַזוי גוט...

לעם (איילט אַריין און רעדט אַרויס ווי אין אַ סוד, מעהר געווענדעט צו גאַאיל'ן): ער האָט מיר געהייסען שפּאַנען איהם אַ פערד, ער פאָהרט אַוועק.

ביידע פרויען: וואָס?!

לעם: אָט דאָס. מסתמא האָט ער בעשלאָסען, אַז איידער צו האָבען אויף זיך צוויי ווייבער, איז בעסער קיינע.

גאַאיל: וואָס רעדסטו דאָרטען?

לעם: אָט דאָס, וואָס איהר הערט. דאָס איז אַ פאַקט. ער פאָהרט אַוועק. און וועמען פון אייך ער איז אַם ליעבסטען, זאָל גלייך לויפען נאָך איהם. איך געה איהם שפּאַנען דאָס פערד.

די קליינע (לאָזט זיך צו דער טיר): דאָס איז אונ־מעגליך! דאָס איז אונמעגליך!

גאַברי (קומט אַריין. צו לעם'ען): אומזיסט ביזטו גע־לאָפען גלייך דערצעהלען, אַז איך פאָהר אַוועק. איך האָב נישט געוואָלט ענטלויפען. איך וואָלט מיך פיין צוזעגענט.

די קליינע: וואָס איז דאָס פאַר איין איינפאַל? דו ווילסט טאַקע אַוועקפאָהרען? אַליין?

גאַברי: אַליין. גאַנץ אַליין.

לעם: אהא, וואס האב איך געזאגט? איידער צו האבען אויף זיך צוויי ווייבער...

גאברי: איז בעסער א סך.

לעם: א סך?!

גאברי: א סך. א פולע. דאס איז מיר יעצט קלאר געווארען, שטעהענדיג מיט דער פיפקע אין מויל און קוקענדיג אין דאס ווייטע, ברייטע טאל אריין.

די קליינע: ווען מיר האבען זיך דא איבער דיר געדונגען!

גאברי: דאס האב איך געוואוסט און דאס האט מיך געבראכט צום בעשלוס. איך האב פערשטאנען, וואס אייער רעד וועט זיין, און האב זיך מיט מיר אליין געדונגען. איך בין געשטאנען, ווי יענער עזעל צווישען צוויי בינטלעך היי, און האב נישט געוואוסט, ביי וועמען פון אייךביידען זאל איך בלייבען. יעצט, אין דעם מאמענט, האט איהר פאר מיר ביידע דעם גלייכען רייץ און ביידע זייט איהר מיר גלייך פרעמד. און איך האב דערפיהלט, אז אויב עס ברענט אין מיר א פייער, איז עס נישט צו איינער פון אייך בעזונדערס, נור צו אייער גאנצען מין. איך האב מיר גלייך א פאטש געטאן אויפ'ן שטערן. געפונען! האב איך אויסגערופען, איינמאל אין לעבען ביזטו דיר קלאר געווארען אין דיר אליין. און איך האב ווייטער קלאר און קלוג געטראכט, ביז צום לעצטען פועל יוצא. די ליעבע, שטורמיש, מעכטיג, איז געוועזען שטענדיג די גרויסע טרייב־קראפט אין מיר, די קוואל פון מיין ענערגיע. יאהרענלאנג ביזט דו דאס, גאאיל, מיר געוועזען. ביז די קליינע איז אויפגעשטאנען פאר מיר, און דער מאן אין מיר איז אוועק אין געפאנגענשאפט צו איהר. דו, קליינע, אבער ביזט געוועזען פאר מיר א שטיקעל טעות. דו האסט מיין ענערגיע

נישט אויפגעלעבט און מיין קראפט נישט פעריונגט און נישט בעניית. די אומגערעכטיגקייט געגען איהר איז ווי שווערע שטיינער געלעגען אויף מיין בעוואוסטזיין, אויף מיין גאנצער קראפט. מיין געוויסען איז מיר אונרוהיג געוואָרען, און אַ שלעכט געוויסען איז ערגער נאָך פאר שווינדזוכט. יעצט זייט איהרביידע מיר גלייך פרעמד, און עס ציהט מיך אַ בייגקענים נאָך נייע איבער־לעבעניסען און נייע זיעגען. די אַלטע קראַפט, זי העבט זיך אָן אין מיר צו ריהרען, און איך פאַק מיין רענצעל מיר און געה אוועק, אַ פרייער מאַן, אין די גרויסע וועלט, מיין לעבען פון אָנהעב אָנ־צוהעבען.

די קליינע (שרייט אויף): דו ביזט משוגע!

לעם: ער נויטיגט זיך אין קאַלטען וואַסער.

גאַברי: דעם גרויסען שטורם אין מיר — איך וויל איהם יעצט אויסשטורמען, מיין גאנצע לעבענסקראַפט — איך וויל זי יעצט אויסלעבען. ביז... ביז... נאַ, וואָס, ביז?

לעם: ביז עס וועט פון דיר אַ שיינער תכלית ווערען.

גאַברי: דאָס האָסטו גוט געטראָפען. (צו גאַאיל'ן.) נו, וואָס שטעהסטו אזוי ווי פון דונער געטראָפען?

גאַאיל: עס שווינדערט מיך.

גאַברי: עס שווינדערט דיך? פון וואָס?

גאַאיל: וואָס האָסטו אָבגעמראַכט? אין וואָסער עלענד ווילסטו דיך אריינוואַרפען? אויף וואָס ווילסטו אוועקגעבען דיינע כחות?

גאַברי: מיין מאַמעלע! איך וויים, דיין גוט האַרץ שרעקט דיך. ווער וועט מיר געבען מיינע לייבשפּייזען? ווער וועט מיר איינגעהען אַ קנעפּעל? פערצירעווען ווער וועט מיר מיינע זאָקען? און כאָפּ איך ווען אַ קאַטער, ווער וועט דאַן ארומטאַנצען ארום

מיר? אומזיסטע זאָרגען, מיין טייערע. איך געה צוריק צו מענשען, און דער עיקר, וואו עס זיינען פאַראַן אַ סך פון דיינע שוועסטער. יונגע, געפיהלפולע, ליעבענסווירדיגע. און אויסערדעם, ווען איך וויל מיך אַריינוואַרפען אין אַ שטורם, ווי קאָן איך טראַכטען וועגען מיינע קנעפּלעך און זאָקען און מיין קאַטער?

גאַאיל: אָבער... אָבער... די יאָהרען פערגעהען דאָך?

גאַבריִ: אָ, אז איך וועל אַלט ווערען!... אז איך וועל אַלט ווערען און פערבייִנקען זיך נאָך אַ היים, דערפיהלען אַ נויטיגקייט נאָך אַ רוהיגען ווינקעל, וועל איך קומען צו איינער פון אייך און אָנקלאַפּען אין טיר און בעטען...

די קליינע: מיין טיר וועט בלייבען פאַר דיר פערשלאָסען. איך וועל ביי מיר קיין פּלאַץ נישט האָבען פאַר אויסגעלאָשענע אַלטע.

גאַבריִ: דאָס האָב איך מיך געריכט. (צו גאַאיל'ן.) נו, און דו?

גאַאיל (פייערליך): איך בלייב דאָ און וועל וואַרטען, ביז דו וועסט קומען. איך וועל אָנגרייטען פאַר דיר אַ היים. דיין בעט וועט זיין געמאַכט, דיין שטול וועט שטעהן ביים טיש.

גאַבריִ: הורראַ, איך בין שוין פערזאָרגט. לעם, געה שנעל און שפּאַן דאָס פערד, איך פּאַק מיר מיין רענצעל...

לעם (געהענדיג צו דער טיר): איך בין דאַכט זיך אויך אַ מאַנסביל. נאַ!

די קליינע (צום אוועקגעהענדיגען לעם): דו שפּאַן פאַר מיר אויך. איך פאָהר אויך גלייך אַוועק. אָ, איך וויל מיך אויך אויסשטורמען!

גאַבריִ: גוט, טו עס. ווילסט, וועל איך דיך אונטער־

פיהרען. אָבער ניין, עס איז גלייכער, אַז דו פאָהרסט אליין. און בעסער נאָך, אין איין אַנדער וועג.

די קליינע: אַ, דו וועסט מיך מעהר נישט זעהן. (לויפט צו איהר מיר, עפענט עס אויף, בלייבט אַ סעקונדע שטעהן, צורופענדיג איהם מיט פעראַכטונג:) ריינע נשמה! (און פערשווינדט, צומאַכענדיג די טיר הינטער זיך מיט רעש.)

גאַברי: האַהאַ. שיין איז זי אָבער צום אויפעסען. איך וועל אפשר אַ צייט נאָך נאָך איהר בייזקען. — נאַ, איך געה מיר פּאַקען מיין רענצעל.

גאַאיל: און איך נעם מיך צו מיין ארבייט, צו היטען דיר דיין היים. איך וועל פלייסיג צוזעהן שטוב און שטאַל, בע־זאָרגען פעלד און גאָרטען. איך און אונזערע קינדער. איך וועל ארבייטען פלייסיג, און וועל זיי מאַכען פלייסיג. ארבייט גוט, מיט חשק, וועל איך זיי זאָגען. דאָס איז פאַר דעם ליעבען טאַטען, וועל איך זיי זאָגען. און אַז זיי וועלען מיך פרעגען, וואו איז דער ליעבער טאַטע, וועל איך זיי זאָגען: דער טאַטע איז אוועק אין די ווייטע וועלט, זיין גרויסע לעבענסקראַפט אויסצולעבען. דער טאַטע, וועל איך זאָגען, טראָגט גרויסע שטורמס אין זיך, און ער איז אוועק זיי אויסצושטורמען, און מיר מוזען אָבהיטען איהם זיין היים. אַזוי וועל איך זיי זאָגען, און מיר וועלען אַלע ארבייטען גוט און פלייסיג. און אַז דו וועסט קומען אַ היים, וועל איך דיך דורכפיהרען דורך הויז און הויף, און וואַלד און פעלד, און וועל דיר זאָגען: זעהסט, איך האָב גוט געפיהרט דייןווירטשאַפט, נעם זי יעצט איבער און ווער ווידער בעל הבית.

גאַברי (קלאַפּט איהר אויפ׳ן רוקען גאַנץ גערירט): יאָ, יאָ, דו ביזט אַ גוטע.

גאַאיל: און פרעגען וועל איך דיך: ווי איז עס דיר גע־

גאנגען, מיין אַלטינקער? האָסטו דיין לעבען גוט אויסגענאָסען? האָסטו אַ סך עפּעס ערלעבט און איבערגעלעבט? האָסטו דיינע שטורמס אויסגעשטורמט? און האָסטו אונז געבראַכט אַ כּתנה כּאָטש אַ קליינעם פונק נאָך פון דעם פייער, וואָס האָט אין דיר געברענט? און איך וועל דיך אַוועקזעצען אויף דיין שטול, און איך בײַ דיר צופוסען, און איך וועל דיר קוקען אין די אויגען אַריין און... און...

גאַברי: העהע... דו ריהרסט מיך פּשוט... דו ריהרסט מיך...

גאַאיל: דו זאָלסט נור קומען! דו זאָלסט נור קומען!

גאַברי: דיינע באַקען זיינען אַזוי געראָויטעלט, און זעהסט אויס אַזוי יונג און שיין.

גאַאיל: דאָס וועסטו מיר יעמאָלט זאָגען, יאָ? דאָס וועסטו מיר יעמאָלט זאָגען!

גאַברי: העהע... (געהט צו דער טיר פון דעם שלאָפציממער.)

גאַאיל (ווערט בעשעפטיגט, העבט אָן צונויפצורוקען די שטולען און נעמט אַראָב אַ פּאָר אויסגעבּרענטע שוועבעלעך פון טיש).

גאַברי (בלייבט שטעהן אין דער טיר און קוקט זי אָן מיט בעוואונדערונג און התפּעלות. פּלוצלונג גיט ער זיך אַ לאָז צו איהר, פאַלט פאַר איהר אויף די קני און קוסט דעם זוים פון איהר קלייד).

גאַאיל (דערשרעקט זיך אין פלוג. באַלד לייטערט זיך איהר געזיכט אויף, און זי בויגט זיך צו איהם אַראָב און גלעט איהם איבער׳ן קאָפּ מיט אַ ריהרענדען שמייכעל אויף די ליפּען): מיין אַלטינקער! מיין אַלטינקער!